

Čestnina plaćana v gotovini

LETNIK IV.

10

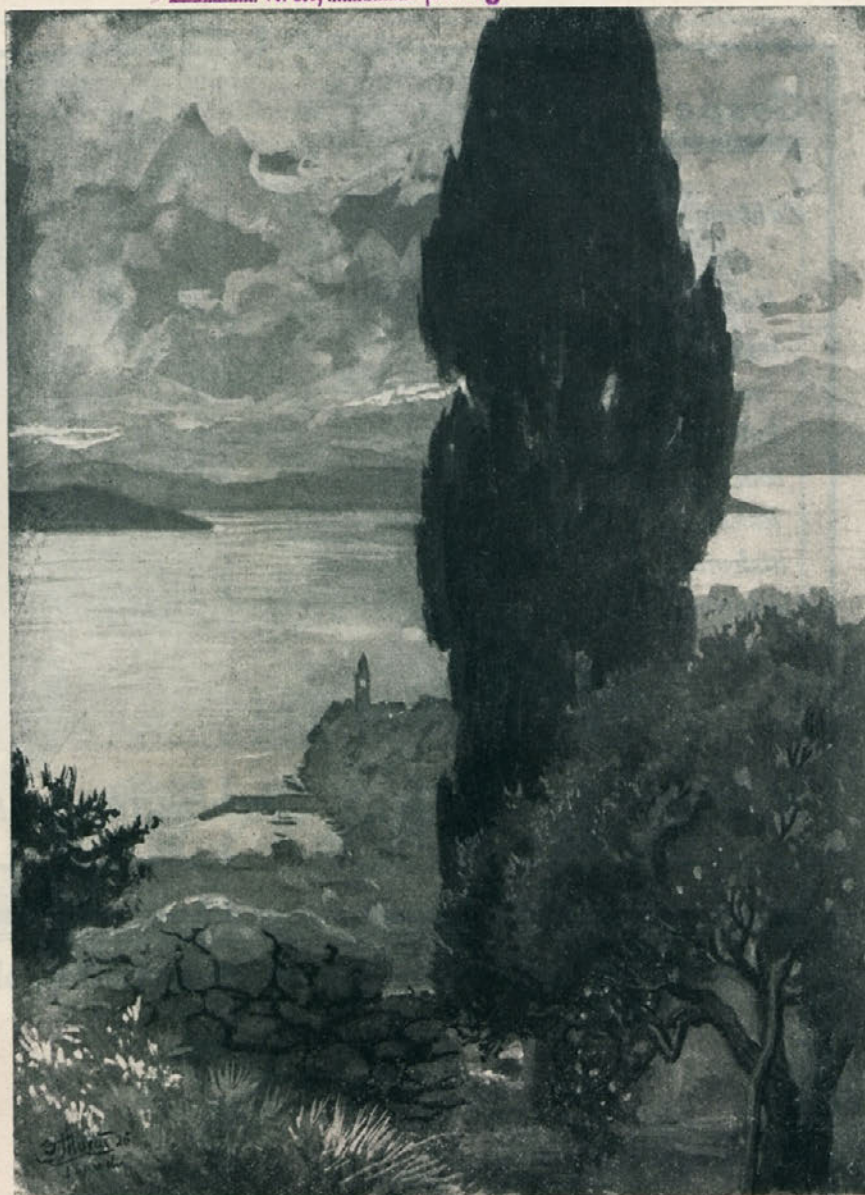
RUDOLF MARČIČ:
LOPUD (GOUACHE)

DOMAČI

CENA 7 DIN

Došlo 1. X. 1930

krat, prilog.

PRIJATELJ

Gospa!

**Zahtevajte
pri
Vašem
trgovcu
samo
izdelke
tovarnice
keksov,
biskvita,
vafeljnou
itd.**

B. PAUER, družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 48.

„PROJA“ terpentinska krema daje usnju lep blesk ter ohranjuje usnje.

Kdor varčuje, uporablja edino „PROJA“ terpentinsko kremo!

Backin

Dr. Oetkerjev
pecilni prašek,
vanilinov sladkor,
puding, kreme in
kolači so najboljši!

Nova izdaja!
„Šolska knjiga“ (v
nemškem jeziku)
cena Din 15.—.

Dr. Oetkerjevi recepti:
Izdaja „P“, gratis,
„F“, ilustrirane
receptne knjige
(v nemškem jeziku),
ki jih dobite pri
svojem trgovcu, če
ne, pa direktno pri
tvrdki

Dr. A. OETKER,
d. z o. z., Maribor
Priložite Din 5.— v
znamkah.

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

Naročnina za reviji «Domači prijatelj» in «Naš obzor» znaša za vse leto Din 60—, za pol leta Din 31—, za četrť leta Din 17—, samo za «Domačega prijatelja» Din 40—, za pol leta Din 21—. Posamezna številka Din 7—.

Izdajata konzorcija revij «Domači prijatelj» in «Naš obzor».

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravnitstvo Emil Podkrajšek, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavnik Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravnitstvo sta v Ljubljani, Prule 11, in v Zvezni knjigarni, Šelenburgova ulica št. 7.

Cenjene naročnike, ki še niso plačali naročnine za leto 1930., prosimo, da nam po položnici, ki smo jo priložili prvi številki, nakažejo vsaj Din 32— za drugo polletje. Vse cenjene naročnike pa prosimo, da pokažejo reviji prijateljem in znancem in nam sporoče njih naslove, da jim bomo poslali oba lista na vpogled.

Ugodno kupite!

ZA GOSPODE:

fini moderni kamgarn in sportni ševijot.

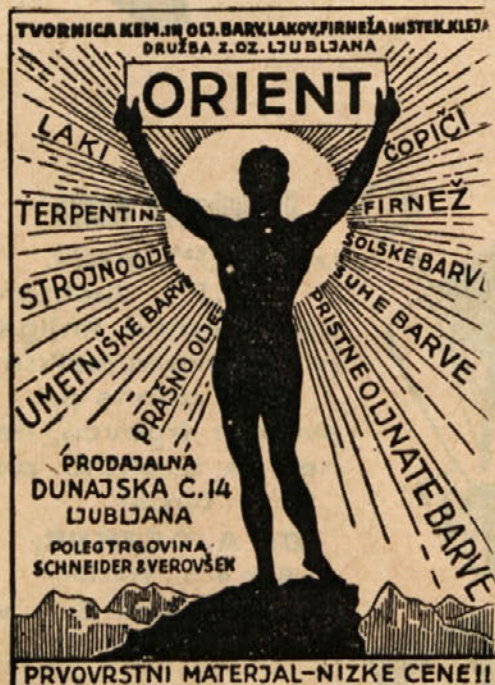
ZA ŽENSKE:

fino svileno, polsvileno in volneno blago v vseh modnih barvah in najnovejših vzorcih, cefir, kambrik in belo tkanino za perilo, fine nogavice.

R. Miklauc - „Pri Škofu“ - Ljubljana

Lingerjeva - Medarska ulica - Pred Škofijo št. 3.

Obstoj trdke nad 60 let.

KLIŠEJE

vseh vrst za eno-
in večbarvni tisk

JUGOGRAFIKA

d. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 23.

Kdo bi vsem ugodil!

Mamica (zaročencu svoje hčerke, ki odlaša z ženitvijo):
«Egon, poznam lepo deklico, ki je strašno žalostna, ker še niste oženjeni!»

Zaročenec: «Kaj bo to! Jaz poznam sto lepih deklic, ki se ravno zaradi tega silno vesele.»

L. MIKUŠ, Ljubljana

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Dežniki

Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

Pazite na ime Schicht in na znamko Jelen!

Vsaki komad Schichtovega terpentinovega mila in vsaki zavitek Schichtovega terpentinovega mila nosi oba navedena znaka, znana po skozi 80 let izkušenem Schichtovem milu. Schichtovo terpentinovo milo daje bogato in mehko peno, čisti hitro in štedljivo Vaše drago perilo. Ima svež in prijeten duh, kateri se oprijema tudi stvari, ki se perejo in se jih tudi dolgo drži.

**Namakati s pralnim praškom Ženska Hvala
prati s Schichtovim terpentinovim milom.**

*Neguj tudi
svoje lepe zobe*

da bodo pristojali
Tvojim rdečim
ustnicam in nežnim
licem. Uporablaj
dnevno edino

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

Ant. Adamič:

E s t e r a

(Pred portalom sivega, velikega poslopja v parku. Velemesto. Sedanost.)

E s t e r a (*s šopkom rdečih nageljnov*): Ti ne veš, Marija, kako zelo se bojim današnjega svidenja. Srce mi pravi: Nikar!

M a r i j a: Nenadoma omahuješ! In vendar sva se za trdno odločili.

E s t e r a: Sva se, toda... Srce me svari. In, ali ni res najina zamisel samo utvor? Ali nisva morda tudi neusmiljeni, ali nisva brezbožni? Včeraj in prvič, ko sva ga smeli obiskati, naju ni spoznal. Kar je izgubljeno, se ne vrne več. Lestno srce mučiva in preizkušava Boga.

M a r i j a: Ne modruj in ne boj se. Vprašam te: Kaj tvegava? Nič! Bridkosti je mera polna, — naj se zlije grenkoba preko roba. Zakaj ne bi poizkusili z rožami! Res ne vem, zakaj ne.

E s t e r a: Morda vsaj rože... V sanjah se mi je rodila ta misel... Prinesel mi je velik šopek rdečih nageljnov... in me peljal v vašo cerkev... Nevesta... Po preprogah, po altarjih rdeči nageljni... Lestenci, luči... zgolj rdeči, ognjeni nageljni... Vsepovsod rdeči nageljni, dehteči kakor kadilo. Zdajci je udaril blisk, mogočno je zagrmelo s kora... Nenadno sem se prebudila, v ušesih mi je še vedno bučalo... «Rešilna misel!» sem si dejala. Vedno je tako zelo ljubil te cvetlice, morda se bo spomnil vsaj njih, ko je že naju pozabil. Pravijo, da so sanje od Boga.

M a r i j a: Če spozna cvetlice, spozna tudi naju, o tem sem prepričana. Poizkusiva torej, kaj pa odlašava! — Pojdem in pozvonim.

E s t e r a: Ne! — Tebi je lahko.

M a r i j a: Ne govori, kaj veš, kako je meni. Ubogi moj bratec... Velik je očetov greh; Bog mu ga odpusti.

E s t e r a: In moj greh? Tudi jaz sem se pregrešila pred svojim in pred tvojim Bogom. Odpovedati bi se mu morala, ker sem kot sirota in drugoverka samo podžigala očetovo sovraštvo do mene. Vse vezi bi pretrgala, če bi le samo slutila nesrečo.

M a r i j a: Ne obtožuj se. Ljubim te, kakor brata, čigar zaupnica sem vedno bila. Ah, dobro sem ga poznala. Že od nekdaj je bil

vedno samosvoj, zamišljen in otožen. Kadar pa je bruhnilo iz njega, je bil strašen. Videla in slišala sem, kako sta se z očetom prepirala in celo rvala. Bala sem se, da mi počri srce. Bratu sem že dvakrat izbila cev izpred čela. Prav tako se je hotel končati kakor se je naš stric Niko, ko mu je nevesta umrla... Je menda v naši krvi, da se nihče ne ukloni in da hoče vsak dognati svoje. Zato tudi oče ni hotel kratko in malo nič slišati, da bi se poročil s teboj, ki si Izraelitinja in vrh vsega še revna študentka. Zaklel se je, da trgovino rajši zapali, kakor bi jo izročil Celestinu. Ubogi bratec! Zadnje čase ni skoraj nič spal. Vse noči mu je gorela luč. Ker je preveč trpel, je omagal. Sicer pa veš, saj ti je vse potožil.

E s t e r a: Ne, ni mi! O, da sem slutila nesrečo... Vrtinci so samo v globokih vodah. Zato se zdaj tako bojim.

M a r i j a: Odločili sva se, sedaj moram poizkusiti. — Pojdem in pozvonim.

E s t e r a (*brani z roko*): Vzljubila sem tvojega brata z žarom svojega rodu. Ker je plamen objel plamen, je uroda zubljev pepel. — Ah, te rože... Kako je ljubil te ognjene cvetlice. Vsikdar mi je nosil v dar. Sedaj bodo poledele, ovenele, umrle... (*Odločno.*) Pozvoni! (*Marija pozvoni.*)

V r a t a r (*odpre*): Želite?

M a r i j a: Številko 268 hočeva obiskati. Se naju nič več ne spominjate? Včeraj sva bili tu.

V r a t a r: Vem, vem. Toda brez zdravnikovega dovoljenja ne sme nihče vstopiti. Trenutek prosm, da javim. Takoj se vrnem. (*Odide v poslopje.*)

E s t e r a (*zaihti*): Ne bo me spoznal... So že ovire... Zle slutnje...

M a r i j a (*jo objame*): Pomiri se, Estera. Zakaj ga ne bi smeli obiskati! Formalnosti so. Sicer pa res ne vem, kaj naj bi se pripetilo še hujšega, kakor se je že. Pomiri se, ne jokaj!

E s t e r a: Ah, spomini... Kako se je vedno tudi Celestin opajal s sladkim vonjem teh cvetlic... «Srčna kri je v njih», je vedno vzdihnil, kadar mi jih je dal v roko. Njegov pogled me je presunil. (*Joče.*)

V r a t a r (*se vrne*): Prosim, kar v čakalnico.

V čakalnici.

(Bled, črnolas mladenič v beli halji vstopi, za njim strežaj. Estera in Marija sunkoma vstaneta s sedežev.)

Strežaj (bolniku): Te dve dami želita z vami govoriti. (Bolnik zasenči oči in se jima približuje. Marija mu vede Estero za roko nasproti.)

Marija: Glej, Celestin, kaj ti prinaša Estera! Tebi tvoje najljubše rožice.

Celestin: Ah! (Pograbi za šopek in duha.)

Marija: Te je razveselila z njimi? In, kaj nič ne poznaš Estere, svoje neveste? (Estera se premaguje.)

Celestin: Saj res! Pozdravljena, draga moja Estera! (Jo objame. Potem prestrašen:) Kje pa smo? — Zdi se mi, da so me zaprli v ječo. (Prime Estero pod pazduho.) Beživa! Proč, proč!

Marija (jima zastavi pot): Poslušaj, brat! Poznaš tudi mene?

Celestin (začudeno): Povej mi vsaj ti, sestra, zakaj sem tu, čemu? — Ah, vrata so zaklenjena! (Bi je po vratih.)

Strežaj: Prosim, ne razburjajte se. Najprej sedite za mizo, da se pogovorite.

Marija: Celestin, prosim, pomiri se. Vse uredimo in še danes odideš z nama.

Celestin: Dobro. Toda takoj mi razložite, zakaj sem tu! Bil sem v temnici! Sem mar koga ubil ali oropal?

Marija: Prosim te, pomiri se. Vse se pogovorimo, samo potrpi. — Pojmo in sedimo ondi za mizo. — Ljubček, ubogaj me.

Estera: Zelo hudo si bil bolan, hvala Bogu, sedaj si zdrav. Tudi jaz te prosim: sedimo, da se pogovorimo —

Marija: — in da se unese beseda.

Celestin: Če je tako, pa sedimo. (Gre k mizi in vonja rože. Sedejo.)

Marija: Hvala Bogu, ti naju poznaš.

Celestin: Sem te že kdaj zatajil? (Proti Esteri:) Ljuba Estera, reši me!

Estera (mu gladi lase): Še danes, dragi, da si le okreval.

Celestin: Kaj sem bil kdaj bolan? Kaj mi je bilo, povej mi; ne spominjam se.

Marija: Onesvestil si se — in pripeljali smo te v bolnico.

Celestin: Torej sem v bolnici! Saj res, — ta obleka. (Zamišljeno:) Da, silno me je bolela glava, grozno, grozno — kakor bi mi tiščal žareč drog v senca. Omedlel sem in ničesar več se ne spominjam. Sedaj sem pa zdrav! Pregovorita vidve tega moža, da nam odpre vrata. Jaz hočem na solnce!

Marija: Tako, takoj! Samo še to: Estera je že vse uredila, da se prekrsti. Določi dan in takoj —

Celestin: Res? Joj, to je divno! (Proti Esteri:) In kdaj se poročiva? Pojmo!

Estera (ihtec): Prosim te, določi dan. Tvojega Odrešenika molim že sedaj. Še ti me odreši... (Celestin ji poljublja roko.)

Marija: In tudi pri nas doma se je vse izpremenilo. Oče je dejal, da nič več ne nasprotuje poroki. Tudi trgovino ti izroči, kadar hočeš.

Celestin: Preveč, preveč! (Se prime za glavo, potem vzame šopek in ga duha.) — Saj sem vedel, da ima oče zlato srce. Čudaški in starokopiten je bil vedno, toda blag. Ali sem res rinil z glavo skozi zid? Ne, kajti vse dosežeš, ako si veren in vztrajen. (Vonja rože.) Pojdim, pojdim domov, da pripravimo poroko. (Vsi trije se dvignejo.)

Strežaj (ki je hodil v ozadju pred dvermi): Kaj želite, gospoda? Ste končali?

Estera (proseče): Saj ga smeva odpeljati domov? Sami vidite, — slišite —.

Marija (vpada): — in ste tudi prepričani, da je popolnoma zdrav.

Strežaj: Že res — toda — v tej obleki vendar ne more domov. Zdravnika moram tudi še vprašati, saj me razumete. — Ali ni res tako, gospod Celestin?

Celestin: Mož pozna hišni red in ne moremo mu ugovarjati. Seveda se moram preobleči; v tej obleki ne morem na cesto. (Hoče hitro oditi. Estera ga objame. Celestin se nagne in jo poljublja.) — Ljubica presladka, kako sem srečen! Ti moja nevestica, ali me boš vedno tako rada imela? (Jo poljublja in se ji iztrga iz objema.) — Takoj se vrnem! Malo potrpi, sestra. — Še tebi poljubček! Sedaj pa grem. — Na svidenje! — Takoj se vrnem. (Odide s strežajem do vrat. Se zopet vrne. Poljublja jo in poslavlja jo. Odide s strežajem.)

Estera: Ah, rože je pozabil na mizi! —

Marija: Saj se vrne. (Se objameta.) — Glej — čudež? Veruješ?

Estera: Verujem. Da bi se le kmalu vrnil... Zakaj ni vzel nageljnov s seboj? Žal, žal, pozabil jih je... (Zaihti.)

Marija: Kaj ti je, Estera?

Estera: Ko sem opazila, da jih je pozabil, mi je planilo v dušo obžalovanje, da jih ni nesel s seboj — svoj amulet.

Marija: Noričica si, pa še velika. — Glej, s cveticami se mu je vrnil spomin, sedaj je zdrav. Sam Bog ti je vdahnil to idejo. In ti si se tako strašno bala.

Estera: Sladki vonj njemu in meni najljubših cvetic je odrinil zapah, da je mogla njegova duša iz temnice pod solnce, iz strašne noči v bleščečo luč —. Bojim se, da pa sedaj mene prevelika luč sreče ne oslepi in me ne pogoltne tema. Neizrekljivo me je presunilo, pretreslo. Vsa trepečem.

Marija: Pomiri se. Vse se zgodi po božji volji. Je in ni čudež. Sveto sem prepričana, da je Celestin popolnoma ozdravel. Ej, ljubezen je iznajdljiva, kajti biča jo duh, ki

išče, pa tudi vedno najde pot do združitve z ljubljenim bitjem. — Nageljni — kako preprosto zdravilen lek! Smej se, smej z menoj! Veseli se, vriskaj, Estera! (*Prime Estero za roke in hoče z njo rajati. Estera se ji iztrga iz rok in gre k mizi. Vonja rože.*)

Estera: Kje je zvonec? Pokličemo strežaja, da ponese nageljne za njim!

Marija (*veselo*): Kako si nestrpna! Saj se mora vendar ves preobleči, umiti v dišeči vodi, si nakodirati lase, da stopi kot zal ženin pred svojo nevesto.

Estera: Ne norčuj se. Kje je, kje, Celestin? Meni bo počilo srce.

Marija: Čuj, že gre — je že tu!

Strežaj (*vstopi*): Oprostita, dami, zdravnik ne dovoli. Sicer pa vam moram povedati, da sem se celo jaz čudil, kako mirno se je dal odvesti v svojo sobo. In še to: Primarij se najlepše oprasha, ker vas ne more osebno pozdraviti; je zaposlen. Prosi pa, da se jutri zopet zglasita. (*Estera zaplaka.*)

Marija: Ne jokaj se. Celestin bi se gotovo uprl, ko so ga odvedli, če bi ne bil moder in razsoden. Najboljši dokaz, da je zopet zdrav. Ali ni res, gospod? (*Strežaj se pokloni.*) Pojdiva, Estera.

Estera (*pohiti k mizi, vzame šopek in ga izroči strežaju*): Prosim, prosim vas, nesite te nageljne Celestinu in mu recite, da so od Estere. Takoj, prosim, takoj, gospod, da ne bo prepozno!

Marija: Kaj pa ti je?

Estera: Prosim, nesite jih takoj, da ne bo prepozno! Midve počakava. Pridite takoj povedat, kaj je dejal.

Strežaj: Gospodu Celestinu naj poneseš ta šopek? Prosim, takoj. (*Odhiti. Estera hodi nemirno sem in tja.*)

Marija: Ti še vedno ne verjameš. Tak pomiri se. O, da bi se strežaj že vrnil. Celestin je zdrav, verjemi vendar. Pozdraviti te bo dal in oprostil se bo ter ti naročil, da počakaj do jutri. Vsi pridemo jutri tu sem: njegov — moj oče, še ti pripelji vse svoje sorodstvo, brate in sestre. Z avtom se pripeljemo in slavnostno odvedemo preljubega Celestina iz te puste in grde hiše. — Čuj, strežaj se že vrača, je že tu. Glej, šopek mu je že izročil.

Strežaj: Izročil sem mu vaše rože. Gospod Celestin se najlepše zahvaljuje in vas pozdravlja. Dejal je, da ga neizmerno veseli in da ga ne smete pozabiti. (*Zase:*) Vsi so enaki. (*Estera in Marija se objameta. Odideta.*)

Drugi dan v čakalnici.

(*Marija, nje oče, Estera. Na mizi šop rdečih nageljnov.*)

Estera: Vsa trepečem. Zakaj ga še vedno ne pripeljejo?

Marija: Čuješ korake? So že tu. Sedaj, prosim — glejte in strmite. (*Vstopijo: zdravnik, Celestin v beli halji in strežaj.*)

Zdravnik: Klanjam se, gospoda. (*Se porušno pozdravljajo, Celestin ostane v ozadju.*) Estera (*hiti z nageljni k Celestinu*): Dragi moj, tu, tvoje najljubše cvetlice!

Celestin: —

Marija (*hiti za njo*): Kaj naju ne poznaš?

Celestin: — —

Zdravnik (*Celestinu*): Kaj ne poznate teh dam?

Celestin: — — —

Zdravnik: Ne more biti drugače. Včeraj in morda poslednji pot se mu je trenutno zjasnilo. — Že prve dni, ko sem ga preiskaval, sem spoznal, da je izgubljen. — Obžalujem, gospoda. (*Strežaju:*) Odvedite številko 268 v njegovo sobo. (*Strežaj odvede Celestina.*)

Estera: Moj Bog! Zbogom, zbogom, Celestin! (*Se zgrudi na stol.*)

Marija: Ne pozna ne rož in ne naju. (*Joče.*)

Zdravnik: Ne rož in, žal, tudi vaju ne.

Njegov oče: Estera — odpustite mi, če morete. Bog je milostiv. Ne obsojajte...

Estera: Nikogar ne obsojam, kajti zapisano je v zvezdah: Vsakdo hodi svojo pot... Tudi Celestin je odšel po svoji poti daleč proč od moje... Povejte mi, odgovorite mi: Ali je naša duša neumrljiva?... Odgovorite! — Vi molčite... pritrjujete... Da, naša duša je neumrljiva, je večna. Gorje! Celestin je izgubljen — in tudi njegova duša je nesmrtna, pa bo odslej večno blodila med svetlimi zvezdami, zavita v črno, težko kopreno!... (*Omahujočo odvedejo iz čakalnice.*) (*Zastor.*)

Miran Jarc:

Iz mladih pesmi

Vsa vdana greš čez travnike v soncu

zahajajočem,

že te pogledom mojim drevje gosto je skrilo.

Kaj v meni se je kot bolest prebudilo?

Ah, česa, česa le od tebe hočem?

Kaj si mi vendar ti, da jutro blesteče,
kot bron zoeneči popoldan, večerna daljina
in tihih sanj mesečina — — —
da vse mi o tebi šepetaje?

In ko pri tebi sem, kak vsa si vdana,
a vsaka kretnja te še bolj prikriva...
V samotni spet me muči tajna večno živa:
čim bolj si blizu, bolj si mi neznana.

Milutin Zabukovšek:

Iz cikla: Majdi

Sinjina tihuje.

Ves tih še čez polnoč se sklanjam

ihteč v tajnosti ozvezdja.

Kedaj se skloni polnoč

k meni čakajočemu?

V očeh ti leži omama,

sen gorak, plašan, in si odeta

s sanjami rož —

— z okamenelega vrta.

«Premladi se mi zdite za mojo pisarno», je rekel Erik Ransome in se zleknil v naslanjač.

«Saj nisem tako mlada», je odvrnila ljubka osebnica. «Lanskega marca sem imela že 17 let.» Pri tem ji je leva trepalnica čudno vztrepetala in odvetnik se je zbal, da bo zaplakala.

«Veste, jaz potrebujem tipkarico, ki zna urno in umno stenografirati in pretipkati brez napak.»

«Pa saj znam vse to! Ali me hočete preizkusiti?» se je zvonko nasmehnila.

Ransome je nejevoljno vzdihnil, pobral na slepo dnevnik z mize in pričel narekovati.

«Hitreje! To gre po polževo», je priganjala mladenka.

Kakor je čital, je švigala gibka in šibka ročica po belem papirju. Toliko da je prenehal, pa je dekle že vstalo in strokovnjaški ošinilo pisalni stroj. V migljaju je bila pola vtaknjena in sprožilo se je nepretrgano ropotanje, kakor bi frkolinček drgnil s palico po železni rešetki. Mladi odvetnik je osuplo gledal. Očividno se je divil tolikšni spretnosti. A še bolj se je zavzel, ko je preletel natipkano polo. Vse je bilo v redu, manjkalo ni ne pike ne vejice.

«Pa saj vi ste sijajni!» je kliknil navdušeno.

«Torej sem sprejeta?» je rekla mladenka z milim glasom in povesila pogled. «O, ne bojte se, ne zahtevam preveč.»

«Zakaj le niste prej prišli», je obžaloval advokat in jo pri tej priči vzel v srožbo. Kesati se mu ni bilo treba. Alica Vickers je bila idealna, vneta tajnica, povrhu pa razborita, zelo razborita za svoja leta. Vsako stvar je takoj razbrala. V kratkem je odvetnik razpravljal z njo o svojih zadevah kakor s stanovskim tovarišem.

Neki dan, ko se mu je mudilo, ji je naročil, naj nese neki spisek staremu Adamu Traceyu, najboljšemu izmed njegovih klientov, ki je vodil zasebno banko v pritličju iste zgradbe, kjer je on sam imel prvo nadstropje. Navodila, ki jih je dekle povedala priletnemu bankirju, so bila toli jasna in točna, da je kar osupnil.

«Vi imate pa zares odlično pomočnico», je opomnil Ransome drugo jutro, ko ga je srečal pod stopniščem. «Za nameček pa srčkana ko sam živi Lelj», je dodal in se hudomušno nakremžil.

Mladi pravdosrednik je lažno zardel in stisnil ustnice.

«Prav ste dejali! Lepa je, razborna in do dna poštena.»

«Pej, pej!» je ugovarjal drugi z nasmehom. «Midva sva stara znanca in ne bova dosti slepomišila. Ne bojte se, ne bom vam je odnesel. No, dragi Ransome, kdaj bo poroka?»

Potrepljal je mladega moža po rami in vstopil v vrteljo, ki je držala v njegovo banko.

«Bedak stari!» je mrmral Erik navzgor grede. A pri tem je čutil, da mu srce nenavadno bije. V dnu duše se je zavedal, da ga dan za dnem nekaj tesneje priklepa na tipkarico. Velika praznosta bi nastala za njo, če bi mu odšla. Preveč je bil zaposlen, da bi bil utegnil kdaj globlje razbirati čustva, ki jih je gojil zanjo. Tako je bil že vajen delati z njo, da se ni nikdar resno vznemirjal glede možnosti, da bi ga zapustila. Bankirjeva šala pa je vrgla vanj seme nepokoja: Ko bi ga dragocena pomagalka vendarle ostavila, se ozrla po boljši službi? Ko... ko bi se omožila?

Ob zadnji podmeni se mu je obraz mahoma pomračil. Navsezadnje — zakaj je ne bi vzel on sam? Svojcev nima na svetu in zasluži dovolj, da si bo mogel privoščiti nevesto brez dote. Bože mili, zakaj ne bi tega priznal? Do korena je bil zaljubljen. Nikdar, še nikdar ni naletel na toli pametno, toli nežno dekle...

Odprl je duri in vstopil v svoj kabinet. Alica, še zmeščaj slastno sveža in srčkana, ga je sprejela z rahlim usmevom.

«Utrujeni se zdite», je pričel zaskrbljeno. «Predolgo bedita ponoči. Kako daleč je ta roman?»

«Samo še dve poglavji bo treba», je odgovorila mladenka. «Prav zadovoljna bom, ko bo dokončan. Kako ste bili dobri, ko ste mi dovolili, da smem tu zvečer delati!»

«Sveda, ampak pozor! Ako bom videl, da vam to škodi, bom moral stvar preklicati», je opomnil Erik obzirno. «Ah, veste, to mi je dolgo hodilo po glavi. Kako me je mikalo, da bi prišel in vas presenetil pri delu!»

«O, glede tega sem mirna. Vem, da tega ne boste nikdar storili», je odgovorila pokojno. «Prevljudni ste, da bi me kakorkoli nadlegovali.»

«In še vedno mi nočete razodeti pisateljevega imena?»

Alica je odkimala in se glasno zasmejala.

«Če bi videli, da sem tako brbljava, bi izgubili zaupanje vame», je dejala.

«Ali hočete, naj vam povem, kaj mislim?» je kliknil Ransome, nagajivo grozeč s prstom. «Veste, prepričan sem, da ste vi sami avtor in me mislite presenetiti s tem, da mi neki dan poklonite izvod s posvetilom.»

Alici je bilo za trenutek videti, kakor da mu hoče nekaj priznati, toda takoj se je premislila.

«Počakajte malo, da izide», je odgovorila, «sedaj pa... veste, glede onega hipotekarnega kontrakta...»

In jela mu je razkladati tekoče zadeve.

Ransome je bil ves dan molčeč in zamišljen. Pripraviti je moral zapleten zagovor pred sodiščem in za to mu je bilo porabiti vse sile. Ko ga je čital pred zborom, je bil tolikanj raztresen, da ni videl ne svojega branjenca, ne sodnikov, ne svedokov. Njegova misel se je šetala po srčkanem stanovanju, ki ga je kanil opremiti za Alico Vickersovo, oziroma Ransomovo.

Ta krasni sen ga je tolikanj opredel, da si je domov gredeč obljubil, uresničiti ga čim prej. Toda čim je pritisnil za kljuko, je zapazil, da je kabinet prazen. Nemir, nestrpnost ga je potopila v skrajno nervoznost.

«Odkod prihajate?» je vprašal nekam suhoparno, ko se je naposed mladenka prikazala na pragu.

«Od spodaj», je odgovorila tipkarica v nasmehu. «Potrebovala sem nekaj podatkov zaradi Allanove prokuracije. Ker vas ni bilo tu, sem šla sama vprašat gospoda Traceya. Kako blag starček je to! In veste, to mi je dalo v roke sijajno priliko za napredovanje, če želim. Pomislite: ponuja mi službo posebne tajnice z dvojno plačo, kakršno dobivam sedaj.»

«Pa ste sprejeli?» je vprašal mladi odvetnik z glasom, ki se je dobesedno tresel od razburjenja.

«Nisem», je rekla tipkarica s svojim presladkim glasom.

«Izjavila sem mu, da ne maram od vas.»

Ransome je pohitel proti njej in jo prijel za obe roki.

«Alica,» je zajeceljal mrzlično, «hočem, da še več napravite. Odgovorite, da me nikdar in nikoli ne ostavite! Hočem, da postanite moja žena!»

S tesnim občutkom zroč v dekleta, je vnovič opazil, kako čudno ji drgeta leva trepalnica, kakor oni dan, ko je prišla prvič k njemu. Sedaj je vedel, da je to znak velike razburjenosti ali resne skrbi.

Malone takoj se je zleknila navzad in okrenila glavo proč.

«Ne vem, kaj naj rečem», je zamrmrala.

«Da recite», je prigovarjal mladi mož. «Ali me res nekoliko ljubite? Sprejmete mojo ponudbo?»

«Ne tako naglo, ne tako naglo!» je razdraženo ugovarjala mladenka. «Tako ste me iznenadili... Dajte mi časa za premislek... Še sama ne vem... Čujte, pomeni se o tem jutri: povedala vam bom, kaj sem ukrenila.»

«Da mora biti!» je moledoval mladi mož, jo zopet prijel in potegnil k sebi.

Skrivaj se je ozrla v njegov obraz, prepadel od ganotja.

«Mogoče», je velela ter se mu izvila. Snela je klobuk s kljuke ter jadrno odbegnila.

Erik Ransome se je vrnil domov nepopisno vznemirjen. Zakadil se je v prvo draguljarno, ki je spotoma naletel nanjo, in stopil iz nje ljubko božajoč neko stvar, ki jo je vtaknil v žep pri telovniku. Vso pot si je neprenehoma ponavljal: «To je najčarobnejša, najmilejša in najboljša ženica, kar sem jih mogel srečati.»

*

Ko je drugo jutro Ransome prišel do svoje pisarne, je pred glavnim vhodom opazil skupinico radovednežev, ki so tiščali z nosom v šipe, da bi videli, kaj se godi v banki.

Redar, ki je stražil pri vhodu, ga skraja ni hotel pustiti noter. A ko je zvedel, da je to lastnik stavbe, ga je spustil. Mladi odvetnik ga je že pričel izpraševati, čemu se ljudje tu ustavljajo, kar se prikaže g. Tracey, ves bled in drhteč, ga popade za roko in siloma potegne v svojo poslovalnico.

«Okraden sem, Ransome», je s težavo izdaval iz sebe. «Zlikovci so se nocoj vtihotapili v banko in vlomili blagajno, kjer je ležalo sedem tisoč funtov šterlingov gotovine in kaj vem koliko zveznjev vrednostnih papirjev!»

«Okradeni ste?» je ponovil odvetnik osuplo.

«Okraden», je zastokal stari bankir. «Uničen sem, do добра uničen!... Pridite in prepričajte se sami.»

G. Tracey se je držal načela, da je blagajna najvarnejša, ako jo nastaniš kar sredi ulice. Če pa to ne gre, jo je postaviti na tako mesto, da se izlahka vidi skozi šipe. Zategadelj je velika jeklena omara stala kar sredi pregraje, namesto da bi bila zadelana v zid, kakor se to dela po navadi.

Ko se ji je odvetnik približal, so bila nje vrata na stežaj odprta, in gledaje vanjo, je zapazil, da je del stene v ozadju izrezan.

«Kolikšna drznost!» je zaklical in se obrnil proti starcu. «Ali kako so se mogli pritihtapiti noter sem?»

«Prav to bi jaz rad vedel», se je oglašil debeluh živahnih oči, ki je podrobno motril podolgovat kos kovine, prislunjene na zid, in se zdaj dvignil. «Ta posel se ni mogel izvršiti v eni sami noči. Poglejte tole... nad 60 luknjic, izvrtanih s svedrom! Vsekakor je plantalo električno vrtalo, pa vendar... šestdeset preotlin ni mogoče napraviti v nekaj urah. Za to je bilo treba štirih ali petih noči.»

«Ali v tem primeru bi bili vi opazili prevrtine, ko ste odpirali blagajno», je ugovarjal odvetnik.

Detektiv ga je samozavestno ošinil s pogledom.

«Pa saj ne mislite, da bi jih bili čisto dovrtali», je odgovoril. «Ne, gospod. Kdor je opravil to delo, je preveč poznal svoj poklic. Dolbel je, dokler ni na dnu vsake luknje ostala plast, tanka ko papir. Nocoj pa je v slednji skvažnji samo še nekajkrat obrnil sveder in predrt je bilo. Nato je vzel ploščo ven in pograbil, kar je bilo notri. In pomislite: medtem ko je tu delal mirno kakor podgana podstražjo, se je redar šetal pred oglednim oknom, oziraje se zdaj pa zdaj skozi linico, ter vselej ugotovil, da je vse v redu.»

«Ampak kod so se vtepli v banko?» je poizvedal Ransome.

«Neka šipa je izrezana v enem ozadnjih oken, pod njim pa se je na dvorišču našel odpiratelj», je odvrnil tajni policaj, «vendar to je le slepilo, da bi nas spravili na napačno sled. Še včeraj je bilo okno celo, kakor sem se mogel preveriti. Ponavljam vam, za vlom je bilo treba več noči delati. Mi nismo več taki mlečnozobci, da bi se dali ujeti na tako neumne limanice.»

«Železna vrata, ki drže v vežo?» je namignil odvetnik.

«Niso bila dotaknjena», se je tajni policist odrežal na kratko.

Stopivši za korak nazaj in zakrivši si oči z dlanjo, je potem dolgo motril strop iz hrastovih desak, predeljenih z očrnelimi bruni. Tedaj se je hlastno okrenil proti g. Traceyju:

«Kdo ima gorenje pisarne?»

«Gospod Ransome, tukajle», je odgovoril bankir izbegano.

«Ah», je črhnal detektiv. «Čujte, gospod, jaz sem nadzornik Brinks, kakor morda veste, in kot tak vas prosim, da me povedete tja. O nečem se moram prepričati.»

«Kajpada, prav rad», se je žuril Ransome. «Kar za menoj, gospod.»

Spotoma mu je zamolklo šklepetanje pisalnega stroja udarilo na uho in medtem ko mu je blažen nasmehljaj obkrožil ustnice, je pričel vnovič na lahno otipavati s prsti dragoceni predmet, ki ga je nosil v žepku.

«Je li v vašem uradu poleg vas še kdo drugi?»

«Bogme ne!» je odvrnil zaljubljeni odvetnik, zbudivši se iz sladkih sanj. «Samo stenotipistinja, ki mi služi za tajnika.»

«Jelite? Veste, jaz bi pa kaj stavil, da je hodil še nekdo ponoči semkaj», se je odzval inspektor.

*

Ko sta stopila v kabinet, je Alica, zaposlena pri samopisnici, dvignila glavo ter se prijazno nasmehnila. Ransome ji je prijateljski pokimal v pozdrav. Detektiv jo je komaj opazil, tako se mu je mudilo v sosedno sobo, ki je bila odvetniku zasebna pisarnica.

Prišedši do drugega konca, se je sklonil in privzdignil debelo preprogo, ki je pokrivala skoro ves pod, in jo zavihnil.

«Tako je, kakor sem si mislil», je izpregovoril.

Pripognil se je drugič in snel nekoliko razrahljanih deščic iz tlaka ter pokukal skozi odprtino, ki jo je pravkar naredil.

Erik Ransome, ki se je nagnil nadenj, da bi ga opazoval, je videl, kako je iztegnil roko, prijel za bakren obroček in odprl loputnice, spretno skrite v hrastovih tleh. Jekleni pokrov blagajne je stal natanko pod samimi zaklopnimi durmi.

«Zdelo se mi je, da sem opazil sled od pile», je hitel zmagovito detektiv. «Zdaj pa vidim, kako je ravnal. S paključki se je vtihotapljal semkaj ponoči, se vsakokrat spustil doli po vrvi, privezani za tale kavelj, odvil žarnico in na njenem mestu zvezal s tokom svoj električni vrtalnik in nemoteno vrtuljil. To vam je prekanjenec, lahko mi verjamete!»

«Potemtakem se lahko reče, da je imel veliko srečo, saj je bil vedno v nevarnosti, da ga kdo zaloti pri samem dejanju», je pripomnil advokat. «Gospodična Vickers, moja tipkarica, namreč ob večerih dolgo tukaj čuje, da opravlja svoje zasebne posle, za katere sem ji dovolil hoditi semkaj... Sveta nebesa! Saj to je grozno! Lahko bi jo bili umorili, ubogo punčko!»

«Kako? Kaj pravite?» je tajni policist iznenada nastavil ušesa. «Dolgo bedi tu ponoči? Joj, potem moram na vsak način govoriti z njo. Gotovo mi bo vedela dati kako pojasnilo.»

V galatoaleti.

Ransome ga je zgrabil za roko:

«Rotim vas, bodite obzirni z njo! Ona je...»

Na koncu jezika mu je bilo, da bi govoril o svoji za- ročenki, a v poslednjem trenutku se je premagal.

«Ona je zelo boječa», je zaključil.

Inspektor Brinks je živahno ošinil mladega moža z očmi in ni ga bilo treba dolgo motriti, da se je uveril, kako močno je bil zmeden.

«Dobro, dobro», je rekel blagodušno. «Nikar si beliti glave. Ne bom je prestrašil.»

«Alica», je pojasnil odvetnik, stopivši v kabinet k tipu karici, «predstavim vam inspektorja Brinksa, ki bi vas rad nekaj vprašal.

Devojka je vzdignila glavo in Ransome je opazil, da je mežiknila z levo večo na tisti značilni način. Okre- niviši se v skrbih proti detektivu, je na svoje veliko za- čudenje zapazil, kako mu je obraz zaripel, usta širom odprta in oči izbuljene. V naslednjem trenutku se je skrčil nalik človeku, ki se pripravlja za skok.

Zdajci se je iztegnila proti njemu šibka ročica iz ohlap- nega rokava od bele svile; kratka jeklena cev se je za- svetila med petimi vretenastimi prsti. Zabliskalo se je, zagrmelo in medtem ko je Erik Ransome z rokami pre- stregel tajnega policaja, ki se je sesedal, je Alicia Vickar- sova brzo liki srna prhnila skozi duri, jih zaloputnila za seboj, zaklenila ter izginila.

Uničen in prepadel spričo nagle in nepričakovane drame, ki se je pravkar odigrala pred njim, je odvetnik ostrmel na mestu in podpiral detektiva. Nič ni razumel, zdelo se mu je, da se mu sanja.

«Naravnost v lopatico», je medlo momljal detektiv. «Na srečo sem se še za časa pripognil, drugače bi me bil zadel v srce.»

Zadoneli so težki koraki po stopnišču, pesti so mika- stile vrata, nekdo je večkrat brez uspeha vrtel gumb. Potem so se začuli krepki udarci po steni in odločen glas je ukazal:

«V imenu postave, odprite!»

«Zunaj je zaklenjeno», je Ransome jeknil s tako čud- nim glasom, da ga še sam ni spoznal.

Policaj v kroju, vprav oni, ki je hotel mlademu od- vetniku zabraniti vstop, je pridrl v sobo in ves zmeden obstal, oziraje se zdaj detektivu v blede lice, zdaj v posineli obraz mladega moža, kateri ga je držal v rokah.

«Kaj se je zgodilo?» je vprašal. «Deklica nam je po- vedala, da je gospodar ubil nadzornika...»

Navzlic svoji skrajni slabosti se je nadzornik Brinks zahabljal.

«Deklica!» je ponovil. «Vi, kronani tepec, ali veste, kdo je ta deklíč? Ne?... No, to je Dick Masters... študent... Mežikavec... najbolj prevežani hudodelec, kar jih je v Uedinjeni kraljevini. Brez tega nervoznega trzaja z očesom ga ne bi bil mogel svoj živi dan spo- znati v njegovi preobleki. Tecite hitro naročat, naj ga sledé. Jaz nisem v neposredni nevarnosti, sicer pa go- spod poskrbi zame.

In medtem ko je bežeč topotal s svojimi težkimi pe- tami po tleh, se je nadzornik z Ransomovo pomočjo privlekel do blazinjaka, kjer se je zleknil.

«Torej... po vašem mnenju,» je prišel mladi mož, ki je s težavo izustil svoje besede, «...je ta oseba... možki... Ali ste popolnoma gotovi, da se ne motite?»

«Niti sence dvoma ni o tem. Tako gotovo, kakor mi je Brinks ime, je to Mežikavec'. Pa vi niste prvi, ki mu je takšno nasukal. Še lani se je izdajal za gimnazijca (odtod njegov vzdevek) in v severni Angliji je izropal velik zavod drugi dan potem, ko so dijaki plačali svojo vzdrževalnino.»

Odvetnik je kar zijal in ni mogel niti golsniti.

«To vam je tiček», je nadaljeval nadzornik. «Iz od- lične družine je, ali kar na lepem se je izprevrgel. Ljudi slepi baš njegov odlični nastop in kar se da pravilno izražanje. Imel je namreč izredno vzgojo. Tako vam gladko govori štiri jezike ali pet, po vrhu pa se menda še izpopolnjuje v svojih študijah, kakor mi zatrjuje neki moj tovariš. To je naravnost čudovito, zakaj dečko ima komaj dvajset let.»

«In kakšna smelost!» je povzel čez hipec detektiv, ki je moral za nekaj časa premolkneti, da si oddahne. «Če pomislim, da si je upal priti še davi sem in se šemiti s svojimi kodri, z riževim praškom in rdečilom!»

«To je grozno!» je bleknil Ransome, ki ga je doslovno dušilo.

«Navsezadnje,» je prišel vnovič inspektor, «ni še to- liko tvegati. Zanašal se je na šipo, izrezano v oknu na dvorišču, da bi nas pognal na krivo sled. Mnogo zločin- cev se pogubi zato, ker nas imajo za nevednejše in ne- umnejše, nego smo v resnici. Nadalje pa je zdaj prvič nastopil v tem mestu (doslej se je držal na severu) in končno dvomim, da bi ga bil kdo izmed mojega moštva prepoznal v taki krinki, tudi če bi bili zapazili zareze v stropu, ki so tanke ko nit. Prava sreča, da sem sam prišel preiskavat!»

Ransome je raztreseno pritrdil.

«Višek je pa v tem, da je po vsem videzu zadel dve muhi na en udar. Služba, ki jo je dobil pri vas, mu je bržkone dala priliko, tuhtati kako lopovščino. Kot po- narejalec listin Mežikavec' nič ne pomeni. Ima pa so- krivce, ki vam tako imenitno ponarede vaš podpis, da

ga sami ne spoznate. Ko ga ne bi bil jaz o pravem času razkrinkal, le verjemite, da bi vam bil prej ali slej katero nagodel. Ah, vidite, gospod Ransome, mislim, da se lahko štejete srečni, ker ste jo tako poceni unesli.»

«Tako poceni!» je pomislil bivši zaljubljenec.

«Ampak sedaj se ne izliže», je dovršil nadzornik, ko je začel zopet policistove korake na stopnicah, «14 let ječe mu ne uide... ali še kaj!»

Toda v tem se je uštel, kajti Mežikavca niso mogli dobiti v pest.

Priredil N. K.

Tri luči

Šolski nadzornik Andrej Rapè.

Luč, ki toplo je sijala
v moje mlade dni,
še mi v duši je ostala,
ko je več že ni.
Ti si, mati, luč mi bila,
ti me v mladih dneh vodila.
Toplo solnce sreče moje
zgodaj vzela je gomila!
Preden šla si, luč prižgala,
v baklo mi jo razpihala,
da bi bile steze jasne,
kadar tvoja luč ugasne.
Luč ljubezni do rodu in doma!
K luči tej zdaj duša moja roma.
Pa v svetlišču s srcem jo prižigam
in v ljubezni sebe, druge dvigam.
Tretja luč! To bo mi smrt prižgala.
Ta luč tajne vse mi razsvetli,
vse združila tri bo luči smrt mi,
ko nad glavo koso zavihiti.
Mati — luč, luč — domovina,
vкуп objemajta me, sina,
pa mi duša tudi takrat bo vesela,
ko mi tretja luč bo v večnost zagorela.

Andrej Rapè.

Andrej Rapè

(Šolnik, pisatelj in pevec.)

Peovski zbor «Glasbene Matice» v Ljubljani je na svojem zadnjem sestanku za koncertno sezijo 1930/31 slovesno izročil diplomo častnega članstva, svoje najvišje odlikovanje, mestnemu šolskemu nadzorniku Andreju Rapetu in se s tem oddolžil svojemu dolgoletnemu bivšemu predsedniku in tajniku glavnega odbora ter idealnoopnetemu pevcu za njegovo 30letno delo za čast in proslavo slovenske pesmi in njenega reprezentančnega zbora.

Rapetova pot je dolga vrsta let dela, idealizma in redke ljubezni do slovenske mladine. Na svet je tako rekoč prinesel svetli ogenj do poklica-pedagoga, vse postaje življenja so mu bili svetli mejniki dobrote in človečnosti — daleč odmaknjeni od blaznih prevratov časa in grobije politične borbe polpretekle dobe. Preudarno pa je uporabljal dobrine modernih zahtev v šoli, previdno je vodil peovski zbor skozi krčevite pretrse vojnega in prva leta novega časa in dolgo vrsto knjig je napisala njegova roka za vzgojo zdrave, svetlo-oke in v krepke ideale verujoče mladosti. Andrej Rapè ni imel za svojo nesebičnost materialnih priznanj in kljub ozorni kvalifikaciji mnogokdaj odločilni krogi niso sodili zgolj po zaslugi... No, Andrej Rapè je vzravnal mož, ki zna odločno pripomoči pravici do zmage.

Rodil se je v Rafolčah, župnija Brdo pri Lukovici, torej v krajih Kersnikove romantike, sredi sočnega in zdravega kmetskega rodu. Na Brdu in v Ljubljani je obiskoval osnovno šolo, gimnazijo v Novem mestu in v Ljubljani ter učiteljske v Ljubljani, kjer je maturiral leta 1894. Po dveletni vojaški službi je učiteljeval v Zalem logu pri Železnikih, zatem v Olševku pri Kranju štiri leta in v Smledniku pri Medvodah sedem let. Od leta 1907. do danes je vzgojil v Ljubljani tisoče hvaležnih učencev. Po prepustu je bil imenovan za okrajnega šolskega nadzornika osnovnega šolstva v ljubljanski okolici. Kot sedanjemu mestnemu nadzorniku mu je podrejenih 14 šol, dva vrtca, štiri otroška zavetišča s 124 razredi, kjer poučuje 189 učnih oseb.

Prosvetni inšpektor je ocenil v svojem poročilu Rapetovo delo kot vzorno in zgledno ne le za smernice novega šolskega sistema v zmislu produktivnega dela po zdravih načelih delovne šole, ki stoji na trdnih temeljih resničnega življenja — praktična in svojevrstna učna navodila Rapetova so neposreden pripomoček za vzgojo dobrega učiteljstva. Rapè črpa ta navodila iz zahtev življenja, da kot živa tvorba resnobe in veselja ustvarja deci šolo kot drugi dom. Tako je Rapè učiteljstvu svetujoč prijatelj, mladini pa iskren in globoko resničen pedagog.

Kot malokateri ljudski vzgojitelj je Rapè bogato razširil svoje delovanje v območje mladinske literature. V povesti *«Dane»* (1909) je pridobil mlada srca, v *«Pisanicah»* (1915) jim je ubral globoko občutene verze, *«Zvončku»* je skozi 30 let obstoja tega mladinskega lista najzvestejši sotrudnik. V osmih zvezkih *«Mladini»* pospečenih knjig, ki so izhajale od leta 1909. do 1924., je Rapè izpopolnil stalno perečo vrzel v našem mladinskem sloostou. Vojne reminiscence je zbral v knjigi *«Iz dni trpljenja»*. Zbirke orientalskih bajk *«Tisoč in ena noč»* je v slovenski priredbi izdal leta 1924. Ista zbirka za odrasle je doživela tri zvezke, četrti je v tisku, a peti je pripravljen zanj. Rapè je priredil učno knjigo za osnovne šole (IV. čifanko) in stalno pisal za *«Šolski list»*. Rapetove pesmi so prisrčne, mladinske prijetno poučujejo, tople so pesmi spominske. Vse očitujejo veliko ljubezen do narave, ljudi in človeških vrlin.

In končno človek, pevec in mož — Andrej Rapè! Kot šolnik, mladinski pisatelj in poet je morda še v resnih vezeh strogo pojmovanega dnevnega in višjega poklica — ves prost, topel in svetel pa je kot prijatelj v nepozabnih urah, kot baritonist v iskrenem krogu, kot možata avtoriteta v težkih urah, ko se obračaš nanj po svet po hudi uri — na zavinkih življenja. Že kot dijak je prepeval leta 1890. pod rajnim Gerbičem, že na-

S. Š.:

Rudolf Marčič

Ko sem letos po dolgih letih hrepenenja po jugoslovan-
skih Atenah imel priliko videti čarobni Dubrovnik, to mesto čudovitega soglasja darežljive narave in človeške
tvornosti, sem si želel imeti sposobnost opisati svoji vti-
ske tako, da bi tudi svojim znancem in prijateljem priča-
ral pred duševne oči vso to lepoto. A le pesnik bi mogel
najti izraza za lepoto tega mesta in njegove okolice. Česar ni dokončala narava sama, to je izpopolnila člo-
veška roka, ustvarjajoč tiste orjaške trdnjavske zidine
okoli mesta, tiste krasne palače, cerkve in samostane, ki
jih danes oblega namesto sovražnika jata fotografskih
amaterjev iz vse Evrope. Človek strmi nad izumlji-
vostjo arhitektov, ki so živeli več ko tisoč let pred
nami. A narava, ki pokazuje sama toliko razgibanosti
v oblikah obrežnih čeri, ob katere butajo včasih raz-
divjani valovi Jadrana, je menda tudi človeškemu umu
podelila v teh krajih drugačno gibčnost kakor v naši
tihi in mirni domovini... Kar pa tujca tam še posebej
očara, je tista nenavadna vegetacija, ki tvori tako pri-
jazno harmonijo z romantičnim skalovjem. Zelenilo
borovih gozdov, ki segajo skoraj tik do morja, množina
za naše oko nenavnega drevja in grmovja: mandljev,
rožičev, smokev, oljk, a tudi oranž, palm in raznih
kaktej, vse to te prepričuje, da je ta kraj bil od nekdaj
deležan posebne milosti Ustvariteljeve.

Morda še bolj ko v najbližji okolici Dubrovnika, se
moreš seznanjati s tem divnim rastlinstvom na otokih,
ki so razpostavljeni v okolici Dubrovnika.

Na Koločepu, enem teh večno zelenih otokov, se je
stalno naselil naš dobro znani krajinar Rudolf
Marčič, ki je bival, kakor je še vsem Ljubljancem

slednje leto pod Hubadom in po službenih presledkih
zopet polnih 25 let do danes.

Sedem let pod Rapetovim predsedništvom je bilo
sedem let ene družine, enih uspehov, enega samega ve-
selja bogatega dne v času, ko se ni razen slovenske
pesmi čula javno naša beseda, zagrnjena v grozo dni
trpljenja. Takrat nas je vodil Andrej-prijatelj in za
njegovimi širokimi ramami se je skrila Hubadova pev-
ska bojna četa in oplajajoča ljubezen je rodila rekordno
število koncertov leto za letom, ustvarila trajne vezi
prijateljstva in nas vodila v neštetih tihih, a tudi pre-
lestno-radostnih večerih v dobo hladnih kalkulacij,
malenkostnega osebkarstva in zaprte zagrenjenosti da-
našnjega povojnega človeka.

Hvala Ti, Andrej Rapè, za Tvojo odkrito oko in za
očelovsko družbo. Zvest svoji poti si ostal zvest svoji
družini, svoji Ani in svojim otrokom-učiteljem. Iz rasti
Tvojega drevesa je pognal blagoslov te zvestobe: ne-
omajni sad prijateljstva, ki ga ni odnesel vihar groze
in prekucij. Plemenit, čist in blag živiš v srcih vseh,
ki so verovali v Lepoto in Ljubezen. Če Ti je kdo storil
krivico — poplačal si jo s svojo najljubšo lastnostjo —
s slovenskim poštenim srcem, ki je zmagalo vse, kar je
rodila zavist in mrki zaplotnjaki. Kdor je tako ljubil
svojo mater kot Ti, bo preživel vse zločesti.

Tvoje življenje je bilo kot beli dan nad mračnim ve-
čerom skrbi in tuge. Zato se veseli svojega solnca!

v spominu, po prevratu vrsto let v drugem biseru naše
kraljevine, na Bledu.

Bil je v kopalni obleki, ko sva se srečala, ves zagorel
v lice, in mi je veselo podal svojo desnico, s katero je
pravkar še upravljal krmilo na svoji jadrnici.

«Tebi se pa imenitno godi», ga pozdravim.

«Pa hvala bogu, ne morem se pritožiti,» mi odvrne,
«čeprav moram začasno misliti na stvari, ki niso v zvezi
z umetnostjo.»

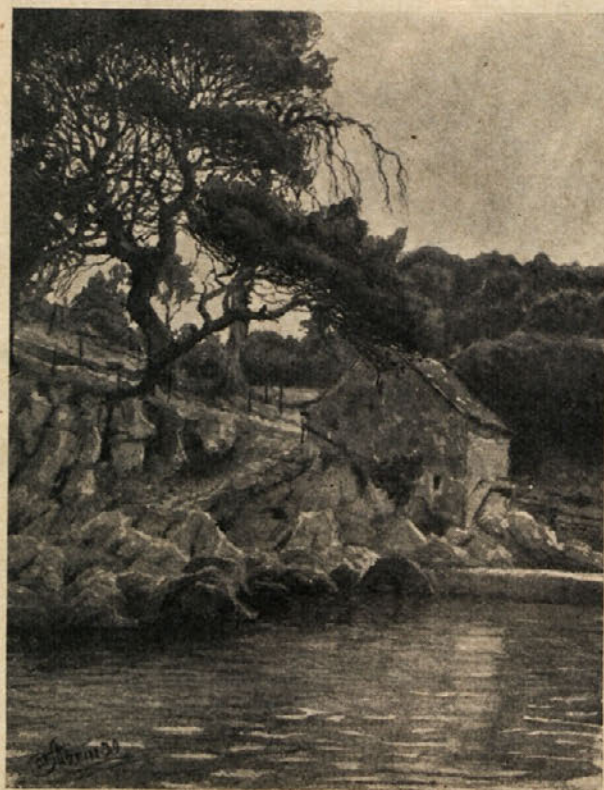
Vedel sem že, da je Marčič, ki je bil vedno podjeten
mož, lastnik penzije za tujce. A ko sem prišel v njegov
dom, sem se prepričal, da mu umetniška žilica še vedno
ne da miru. Skice in slike v akvarelu, tempera in olju
vise in slone po vseh stenah in kotih, tako da ni težko
spoznati, da našega umetnika še ni zapustila tista de-
lavnost, ki ga je napravila v kratkih letih pri nas tako
popularnega.

Bil sem že dalje časa njegov gost, ko sva krenila ne-
kega dne po kosilu pod zeleno streho rodovitne trte,
ki zasenčuje teraso nad penzijo *«Kalamota»*. Ko sva
posrebala črno kavo, sem ga prosil, naj mi kaj več pove
o svojem življenju, da bom o njem poročal uredništvu
«Domačega Prijatelja». Moral sem precej pritiskati,
da sem omajal njegovo skromnost. Končno mi je jel
pripovedovati:

«Zibelka mi je tekla v Litiji,» je začel, «kjer sem za-
gledal luč sveta dne 21. februarja 1880. Tam sem obi-
skoval tudi osnovno šolo, iz katere so me poslali starši
v Ljubljano. Na gimnaziji sem se vpisal seve tudi k
prostoročnemu risanju. Saj je bilo risanje že od mladih
nog moja najljubša zabava. Najrajši sem risal z modro-
rdečim 'svinčnikom', s katerim sem nekoč prav po-

dobno narisal svojega očeta. Na gimnaziji me je poučeval profesor Franké, ki ga imam še danes v najboljšem spominu. Značilno za njegovo pravičnost je, da mi je dal iz risanja „izvrstno“, čeprav sem dobil po njegovi zaslugi iz vedenja najslabšo oceno. S petnajstimi leti sem prišel nato v mariborsko kadetnico. Tam so moji učitelji-oicirji moje veselje za risanje naravnost podpirali in mi dali posebno sobo za atelje. Ko sem dovršil kadetno šolo, sem prišel kot mlad kadet v Zader, kjer sem zopet ves prosti čas uporabljal za slikanje. Po enoletnem bivanju v Zadru sem bil premeščen v Split. Tu sem spoznal vso tedanjo umetniško generacijo, posebno slikarja Udovića in Vidovića, a tudi pisatelja Katalinića-Jeretova, s katerimi umetniki sem se mnogo družil in ki so zelo vplivali na moj poznejši umetniški razvoj. Žal, da to prijetno življenje ni trajalo dolgo. Že leta 1902., ko sem postal poročnik, sem moral nazaj v Zader. Tam sem spoznal med drugimi dalmatinskega vojnega poveljnika Karla Horsetzkega. On in njegova žena sta me nagovarjala, naj izkušam priti na akademijo, kar je bila seveda tudi moja največja želja. A tej želji je nasprotoval poveljnik polka, ki me je bil namenil za vojno šolo. Končno sem izprosil vendar tudi pri njem dopust, a intriganti so poskrbeli za to, da je bil ta dopust zopet preklican. Ni mi preostalo drugega, kakor da pobegnem. Znašel sem se v Benetkah in, čudno, to je mojega strogega predstojnika prepričalo, da bo moralo iti po moje. Poslali so mi gažo v Benetke, in ko sem se vrnil v Litijo, sem bil poklican k regimentu, kjer sem zaprosil za bolezenski dopust. Namesto 20 dni zavora, sem dobil zaželeni dopust s pravico, da se mi všteje v službeno dobo, in ni dolgo trajalo, da sem se javil pri profesorju Bukovcu v Pragi.

Na podlagi predloženih del me je Bukovac sprejel takoj v 3. letnik, ne da bi bil moral napraviti sprejemni izpit. Isto leto (1905) sem se udeležil v Pragi božične razstave — svojo prvo kolektivno razstavo sem bil priredil še v Zadru — s sedmimi slikami, ki sem jih vse prodal. Leto dni nato je bila v Pragi mednarodna umetniška razstava. Dolgo sem premišljal, ali bi poslal kako sliko. Na prigovarjanje Bukovca sem poslal dve, a ena izmed njih je bila sprejeta. Kupilo jo je umetniško društvo za Češko. Udeležil sem se nato še poletne (2.) jugo-

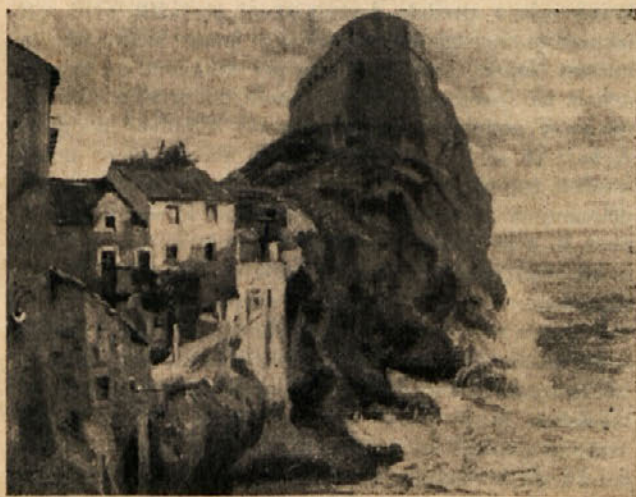

Ribiška koča na Koločepu (akvarel).

slovanske razstave v Sofiji, kjer sem izmed petih razstavljenih slik zopet tri prodal, in sicer dvoru, muzeju in neki bolgarski kneginji. Ko sem se vrnil zopet v Prago, sem ostal tam le še do leta 1907. Takrat mi je svetoval Bukovac, naj se rajši vrnem v Dalmacijo, češ, tam se bom v krajinarstvu več naučil kakor na akademiji. Vrnil sem se torej v svojo drugo domovino Dalmacijo in sem vsak semester poslal nekaj svojih del na akademijo na ogled, nakar sem prejel klasifikacijo v pleinaru.

Leta 1909. sem se v Trstu seznanil z dr. Ivanom Merharjem in dr. Rybařem, s katerima gospodoma smo sklenili prirediti tamkaj 1. slovensko slikarsko razstavo. Namen se je izbornu posrečil. Posebne vrste uspeh je bil še ta, da nam je uspelo pripraviti tedanjega namestnika princa Hohenloeja k temu, da je prišel k slavnostni otvoritvi. To je bilo prvič, da je ta visoki državni funkcionar posetil slovensko prireditev. Ko je prišel v razstavo, me je našel, ko sem v gala-uniformi s čako na glavi in metlo v roki pometal sobo. Ta razstava je bila za Trst zelo važna kulturna manifestacija, posebno ker je imela reprezentativen značaj, saj se je udeležila velika večina vseh slovenskih umetnikov.

Ko sem bil naslednje leto premeščen v Boko Kotorsko, mi ni dišalo ostati v tem kraju, kjer bi bil moral biti samo vojak. Vleklo me je v svet, kjer bi se lahko posvetil bolj slikarskemu poklicu. No, baron Varešanin, tamošnji poveljnik, mi je pomagal do profesure risanja na vojni realki v Strassu pri Špiljah. Ta služba mi je bila prav prijetna, ker sem imel dovolj časa in tudi ugodne prostore na razpolago. Imel sem tudi priliko priti v aristokratske kroge in hranim iz tistih časov v prijetnem spominu staro baronico Lutteroth, bivšo pri-

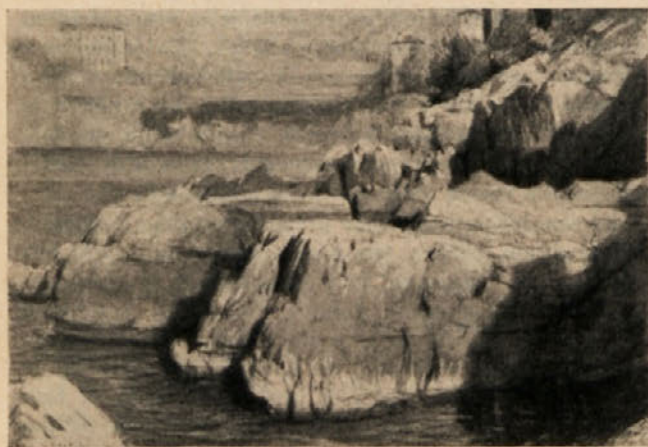
V zatišju. Motiv z Lopuda (gouache).

Pogled na otok Milet z Lopuda (gouache).

mateljico Tegetthofa. Ta znanstva so mi najbrže pomagala, da sem bil na svojo prošnjo premeščen na graško kadetnico. Bil sem zopet v večjem kulturnem središču, kjer sem imel za svojo umetnost dovolj pobude. Postal sem član umetniškega društva za štajersko in sem v družbi z ostalimi člani večkrat razstavil svoje slike. Po enoletnem bivanju v Gradcu sem pa bil premeščen k polku Deutschmeister na Dunaju. Tu se mi je izvrstno godilo, bil sem tako rekoč polkovni slikar in adjutant nadvojvode Evgena, a kot tak brez dela. Imel sem svoj atelje in sem izvrševal najrazličnejše slike za polk in zase. Postal sem član Albrecht Dürerbunda, s katerim sem razstavljal. Prišel sem celo v dotiko z dvornimi krogi, naslikal nekaj portretov nadvojvode Karla Albrehta in napravil za svoj polk več zgodovinskih slik, ki vise še sedaj v muzeju tega polka, ki ga je pa prevzela pozneje v svoje varstvo dunajska občina.

Leta 1912., ko se je vnela balkanska vojna, sem slikal v okolici Devina, najlepšega dela slovenske obale Jadrana. Dobil sem tam poziv, da se vpišem na korno šolo v Bratislavi. Toda šolske klopi so mi smrdle. Prosil sem, da me pošljejo na Balkan. S svojim dobrim znanjem, znanim češkim grofom Adalbertom Sternbergom, sem že mislil odpotovati. A moral sem se javiti še prej pri vojnem ministru Auffenbergu. Tam sem izvedel, da me grof Berthold iz političnih ozirnov ne pusti odpoto-

Sv. Jakob pri Dubrovniku (kolorirana risba).

Motiv s Koločepa (akvarel).

vati in da zato ne morem imeti njegove zaščite. Odgovoril sem, da ne potrebujem Berchtoldove marele in da grem na svojo odgovornost. A vse ni nič pomagalo. Moral sem pustiti svoj načrt in se vrniti v Bratislavo, kjer sem kot prvi izvršil vojno šolo in prejel še 800 kron nagrade.

S to nagrado sem jo ves vesel mahnil v Italijo, kjer sem prepotoval vso državo in slikal povsod na vse pretege. Videl sem sredozemsko morje, Sicilijo in Malto. Na vsej poti me je spremljal general Trampus, ki je imel veliko zmisla za slikanje in je rekel v šali, da hoče biti moj adjutant. Večkrat mi je držal dežnik, ko sem slikal. Ko smo se vozili preko Otranta, mi je v viharju zdrknila lepa srebrna tabatjera čez krov v morje. Trampus me potolaži, češ, ta žrtva Neptunu pomeni, da bom kmalu zopet v teh krajih. Jaz seveda niti v sanjah nisem mogel verjeti, da bi se to moglo zgoditi.

A glej! Ko sem bil šele drugi dan zopet na Dunaju, me pokličejo v ministrstvo, kjer mi javijo, da sem določen zato, da pojdem kot zastopnik londonske konference v Albanijo. Ni minilo osem dni, in bil sem zopet v Otrantu!...

V Albaniji sem se seznanil s Premk Bib Dodo in drugimi veljaki. Ostal sem tam tri mesece. Prehodil sem ušiv in zamazan vso severno Albanijo in prišel na teh hojah celo v predele, kamor se ni posrečilo priti niti izkušenim raziskovalcem Albanije, kakor Steinmetzu in baronu Nopezi. Izposloval sem pri Albancih, da so prenehali na fronti z nočnimi napadi na Srbe, a tudi to, da so se podelile družinam padlih Albancev podpore. A kaj, ko so bili detašmani petih velesil, ki so hoteli izročiti te podpore, sprejeti večinoma s strelji! Za svoje delovanje v Albaniji sem bil odlikovan in sem dobil dopust, ki sem ga hotel izkoristiti s potovanjem v Pariz.

Ali to ni bilo več mogoče. Vnela se je svetovna vojna in moral sem se takoj javiti pri svojem polku.

V svetovni vojni sem služil skoraj na vseh frontah, a največ sem se mudil v Albaniji. Skoraj leto dni sem bil tam tako rekoč minister za prehrano civilnega prebivalstva, ki je takrat posebno trpelo. Ko so hotele avstrijske oblasti internirati Ahmed Beg Zogua in s tem doseči, da bi izginil za vedno s pozorišča, sem z njim vred letal od Poncija do Pilata in dosegel, da so ga imenovali za poveljnika (čeprav samo pro forma) vseh

albanskih čet, namesto da bi postal narodni mučenik. Ahmed Beg Zogu je torej začel svojo kariero naravnost z mojo pomočjo. Ta primer kakor tudi še nekaj drugih so zelo povzdignili ugled, ki sem ga užival pri Albancih. Kako globoko je segal ta ugled, naj dokazuje dogodek iz leta 1926., ko me je posetila deputacija Albancev in me nagovarjala, naj vodim narodni upor v Albaniji. To sem seve moral odbiti, ker nisem imel sredstev in tudi nisem imel za tako akcijo dovoljenja jugoslovenske vlade.

Leta 1917. sem se sprl z generalom Trollmannom zaradi neprestanih kazenskih ekspedicij proti prebivalstvu, ki se je bilo začelo upirati proti pretiranim rekvizicijam. Prosil sem zato brzojavno, naj me pošljejo zopet k polku.

Ko sem bil zopet na Dunaju, sem se udeležil še razstave Dürrerbunda, kjer sem razstavil večinoma slike folklorističnega značaja iz Albanije. Imel sem prav lep uspeh. Nato sem pa moral na rusko fronto. Toda ni trajalo dolgo, in poslali so me v Italijo k Piavi, kjer sem se boril proti Italijanom skoraj do prevrata kot poveljnik bataljona. Takrat sem pa bil poklican k generalnemu štabu na Dunaj, a moj naslednik na Piavi je bil tujec namesto mene...

Na Dunaj sem prišel z nezaceljenimi ranami na nogi in roki in namesto v službo sem moral v bolnico. V tistem času sem izvedel, da se je izvršil prevrat. Ko sem ozdravel, sem bil dodeljen likvidacijski komisiji in opravljal leto dni službo likvidatorja za Rdeči križ in za muzeje.

Pri tem delu smo nabrali v Avstriji veliko gradiva in nabrali zapiske velikih kulturnih vrednot. Izdelali smo vestno obširen elaborat v zvezi s tem gradivom in ga predali naši vladi za mirovno konferenco. Na žalost smo morali ugotoviti, da se mirovna konferenca pri mirovnih pogajanjih ni čisto nič ozirala na naše zahteve. Ko smo iskali vzroka za to, smo izvedeli, da se naš elaborat ni izročil našemu zastopniku na mirovni konferenci v Parizu, češ, da ni bilo nobenega kurirja, in tako smo izgubili vse!

Zaradi tega postopanja sem zaprosil za razrešenje in odšel v Osijek, kjer sem bil načelnik 'obavešajne sekcije' v štabu divizije in delal pri obmejitveni komisiji med Jugoslavijo in Madžarsko. V Osijeku sem priredil tudi več razstav, na katerih sem prodal večino svojih del. Takrat sem prodal tudi svojo veliko zbirko starin, ki jo je kupil etnografski muzej v Zagrebu.

Kot upokojeni major sem se nato naselil v Stranjah pri Kamniku, a leto dni pozneje na Bledu, kjer sem ostal do leta 1926. Medtem sem se udeležil raznih razstav v tu- in inozemstvu. Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. mi je odkupil vsega 15 slik.

Ko sem leta 1926. na potovanju po Dalmaciji slučajno prišel na otok Koločep, se mi je ta kraj tako prikupil, da sem se odločil preseliti stalno semkaj. Tu sem bival najprej sam, a sem se takoj začel baviti z mislijo, da bi privabil v ta lepi kraj še druge ljubitelje dalmatinskega podnebja, kratkomalo, mislil sem na to, kako bi otvoril ta otok tujskemu prometu. Tako se je zgodilo, da sem zgradil tu penzijo za tujce, ki privablja od leta do leta več tujcev k sebi.

Marčič je končal svojo povest in si zvil novo cigareto.

Indijska lepota z bogatim nakitom.

«Ali veš sedaj dovolj?» me je vprašal s svojim prijaznim, a malo sarkastičnim nasmeškom.

«Še bi te poslušal», sem mu odgovoril, a iz kopališča se je že razlegal vesel živžav kopalcev, ki so se po popoldanskem počitku že korporativno zbrali. Hočeš nočeš, moraš tudi ti za njimi v vodo, na drobni pesek, po katerem hodiš kakih 100 metrov v morje, ki ti sega tam šele do vratu.

A nekaj moram za čitatelje «Domačega Prijatelja» še dodati. V oceno njegovega umetniškega dela se nočem spuščati, saj govore njegovi uspehi na razstavah dovolj o njegovi sposobnosti. Vendar naj omenim, da Marčič nikakor ni samo krajinar. V svojem delu je bil univerzalen in se je bavil tudi s portretom in kompozicijo, uporabljal pa je vse slikarske tehnike. Vendar se je specializiral posebno kot slikar morja in zavzema kot tak častno mesto med slovenskimi in jugoslovanskimi slikarji. Nekaj njegovih uspešnih akvarelov in guachov priobčujemo v današnji številki «Domačega Prijatelja».

Ameriška lepota.

Silhueta mladosti.

Da bo še lepša.

Štirje tipi današnje žene

Znano je, da je veda že izdavnica proučevala žene in da jih je vse poizkušala razvrstiti po kategorijah, kar ji je tudi uspelo, zakaj dokazala je, da so štirje tipi žen.

V «Revue de Paris» je nepodpisan avtor nedavno razpravljal o ženskih tipih, zato mislimo, da ustrezemo čitateljicam, če tudi mi za njim te tipe popišemo.

Prvi tip.

V prvo kategorijo spadajo značajne, spodobne ženske večje kulture. So srednjevelike, z dražestnimi in umerjenimi kretnjami, zaljubljene nravi, toda kakor se hitro užgo, tako hitro se ohlade, kratkoma harmonične ženske. One nikdar ne trpe zaradi ljubezni niti nišo nesrečne v zakonu; lahko rode otroke in jih hočejo vedno same dojeti.

Rade so lepe, in če se jim zdi, da niso dovolj, si z vsemi silami prizadevajo, da se s šminko in lepoto kolikor mogoče popravijo, da bi oko vsakega ljubitelja ženskega spola obviselo na njih. No, ali poleg vsega tega so one odlične gospodinje in imajo rade red v hiši.

Drugi tip.

Njeno vnanje in notranje življenje nima vseh lastnosti ženske in ženskosti; ona je nekakšna mešanica moškega in ženske. Ampak njene moške poteze na obrazu jo delajo interesantno. Je lepa, se oblači okusno in rafinirano, je pametna, duhovita, mnogostranska, privlačna za moškega, polna miline, ali poleg vsega tega je ona hkrati tudi neprijetna.

Ljubezen, hiša, zakon so zanjo katastrofa. Ženske iz te skupine postanejo umetnice, pustolovke, feministke ali pa kokete.

Tretji tip.

To je nežna, slabotna ženska, ki je videti vedno mlada, dokler ne doživi kakšnega udarca, nakar se prične naglo starati. Vedno je trudna, rada toži, da jo boli glava in križ, in hodi kar naprej k zdravnikom za ženske bolezni, ki pa nikdar ne morejo pogoditi njene bolezni, ker je — ni, ampak izvira vse samo od narave, nekaj je pa domišljija.

Četrty tip.

Sempatja naletite nanjo, je videti kakor dete in ohrani vse svoje življenje ta detinski izraz. Ona ima formalne kretnje in stas dečka, vendar zna biti v življenju tudi energična. Nje odnošaj do moža je vedno detinski, a nje zakon, kar se stvari same tiče, tudi ni zakon. Takšne žene po navadi nimajo otrok.

Tri elegantne obleke za jesen.

Za jesenske solnčne dneve.

Za šolarice

Obleka iz krepžoržeta, preprostega kroja, primerna za poset. Krilo je iz dveh zvončastih volan, životek je podaljšan, tako da tvori tretjo volano. Ob robu je našita ozka plisirana proga.

Obleka iz črnega žameta. Široko krilo je pri strani nabrano na žabico. Ovratnik je iz belega krepžoržeta.

Moderni plašč iz moare svile.

Bluza iz bele pralne svile. Lep kostim, kombiniran iz treh barv, iz sive, bež in rdeče, z barvastim monogramom.

Sanjalo se mi je. Bil sem v goščavi. Tla so bila pokrita s snegom in listjem. Rdeče solnce, ki ni grelo, je zapadalo na obzorju. Ob slehernem koraku mi je pod nogami pokljala turbozna nastelja, potem sem se globoko udiral v ledeno mrzlo preprogo. Znal sem, da sem v Klondiku*. Prepisal in kolacioniral sem dovolj srečolovskih romanov, da sem si mogel napraviti neki pojem, bodisi pravi ali kriv, o strašni deželi, kjer je Dawson City največje mesto. A nikoli si ga nisem predstavljal tolikanj zlokobno.

«Ivona!» sem zaklical ne preveč glasno. «Ivona!»

Iskal sem jo. Medtem ko sem počival sedeč pod smreko, se je ona neprevidoma udalila od mene, zasledujoč veverico, ki je skakala z drevesa na drevo, in se ni vrnila. Bržkone je zašla.

«Ivona!»

Glasneje si nisem upal vpiti, ker bi bila Harry Davis in Godfrey Harrods, najina protivnika, utegnili slišati. Klatila sta se nekod po gozdu, kjer sta vedela, da sva midva skrita.

«Ivona!»

Moja bojazen mi je to pot izvabila krik in dvojen klic se mu je odzval iz daljave. Spoznal sem glas obeh Amerikancev in začel teči v nasprotno smer. Ali ko sem se v naslednjem trenotju ozrl, sem ju videl, kako divjata proti meni. Jadorno sta se mi bližala. Zbog debele znežne plasti pod listjem se nisem hitro naprej pomikal. Onadva pa je bilo videti kakor da se nič ne napenjata, in brž ko sta bila čisto blizu, sem opazil, da polagata noge nalahko in sicer tako, da ni bilo nič slišati... Med begom sem segel z roko v tisti žep, kjer je bila tobačnica. Zatipal sem jo pod robcem, ki sem ga potegnil proč, ker mi je bil na poti. Potlej sem s prsti zadel še ob en robec. Je bil to isti ali drugi? Izvlekel sem ga iz žepa, vendar ovira se je na videz stvorila vselej vnovič, kadar sem jo odstranil... Mahoma sem uzrl hosto zelena drevjica in sem planil za njo... Možaka sta šinila bliskoma naprej in me nista zagledala... Hosta me je rešila. Spoznal sem jo. Ta kraj mi je bil dobro znan. Tja sem vodil Ivono, ko je bila majhna, in ondi sva se igrala skrivalice...

«Pošteno vas je bilo strah?» se je oglasil nekdo.

Bil je paznik Bolonjskega lesa.

«Ta dva medveda sta ušla iz zoološkega vrta,» je govoril naprej. «Jelite, če jih človek vidi tako nerodne v kletki, si ne bi nikdar mislil, da morejo takó pot podse grabiti? Pa

njih debele šape, ki ne delajo nobenega šuma... Ej, to so vam jako nevarne živali!»

Tukaj preneham prepisovati beležke iz svoje knjižice. Včasih so res preveč kratke in jedrnat. In potem se ne pravi ustvarjati slovstveno delo, ako jih kar tako prepisujem. Če bodi ta istinita pripoved tankovestno točna, iz tega še ne sledi, da mora biti suhoparna in brez nikakršnega okraska v slogu. Pri Juliju Rihardu sem se naučil sukati stavke. Obžalovati bi bilo, ako ne bi tega izrabil.

Vrtni zvonček naju je zbudil, Ivono in mene. Dan je pronical skozi oboknice. Pogledal sem na svojo žeparko. Kazala je osmo uro. Že leta in leta nisem spal tako dolgo.

Medtem ko sem nadziral utrdbo pred svojim oknom, se je zvonec ustavil, nato pa je zopet počel besno cingljati... Ko sem odprl, sem ugledal Trévola.

«Kako je kaj?» je zavpil vrli dečko.

«Prav dobro, hvala!» sem mu odgovoril enako glasno.

«Ali je g. Trévol?» je dejala Ivona s svoje postelje. «Povabi ga za drevi na večerjo.»

«Imenitna misel!» sem jeknil navdušeno ob tej dobri nameri svoje varovanke. «Samo da si natakne hlače in suknjič, pa mu pojdem odpirat...»

«Oh, nikar, kaj pa vendar misliš!» je rekla Ivona. «Če ga povabiva, ga zato, da se ga hitreje odkrižava, ne da bi bila nevljudna. Zakriči mu kar odtod, da ne veva, kedaj bova vstala, ker sva močno trudna od včerajšnjega dne, in ga bova pričakovala o pol osmih...»

Naredil sem si z dlanema trobilo ter mu spustil ta dolgi stavek, s katerim se je Trévol moral zadovoljiti, zatem sem okno zopet zaprl. Nadejal sem se, da mi oprostí, ker sem iznova tako zviškoma prekinil najin pomenek. Bil sem golorok in neuillyski park je vlažen.

«Zdaj pa se je treba urno obleči!» je spet pričela Ivona in skočila iz postelje prav tedaj, ko sem se jaz pripravljal, da bi zlezal nazaj v svojo. Osem ura! Premislite si vendar!

«Saj si rekla, da ne veš, kedaj bova vstala...» sem ugovarjal nekoliko razočaran.

Rad sem že na nogah ob zori, vendar danes sem se še čutil nekam pobit — zastran beganja po gošči in zavoljo fokstrota — in prav mikala me je misel, da bi še malo poležal.

«Tako sem dejala, ker sem bila še v postelji,» se je odsekala Ivona, «in dokler se katera stvar ni izvršila, nikoli ne veš, kedaj se bo...»

Ako nisem ostal med rjuhami, sem pa vse kakor imel pred seboj še precej časa, da bom lenaril v naslonjaču, kajti zdomu nisva smela

* Pokrajina v Alaski, znana po zlatih najdiščih.

prej, nego sta prišla zakonca, ki sta se včeraj uslužila.

Po zajtrku, ki ga je Ivona pripravila v kuhinji, sem se nastanil v obednici tik odprtega okna. Vreme je bilo še zmerom lepo. Kosi so se podili po trdoleskovem grmičevju na vrtu in pretrgoma požvižgavali. Dobro sem se počutil. Žarko solnce, ki je neovirano sevalo skozi obledelo drevesno vejevje, mi je zopet pregnalo nočno plahost.

Ivona je bila prisedla k meni, a vsak čas je brez vzroka vstajala, ker pač ne more strpeti mirno na mestu. Hodila je k oknu, se ozirala ven, se šetala po sobi sem ter tja, raztreseno droboleč, nato pa spet prisedla. Na kraju paleti mi ni bilo, da bi jo bil ogovarjal. Videl sem, da premišlja, in na obrazu sem ji malo dane mogel slediti senco njenih misli. Tupa tam ji je pogled zastrmel in se nekam poostiril. Policijski problem, v čigar sredini sva bila midva, ji je rojil po glavi. Potlej se je pogled omilil, hkrati pa so gube na čelu ter ob ustih izražale dolgčas in skoro boleščost. In bal sem se, da misli na Trévola, ki je čakal njenega odgovora. Včasih pa se ji je bralo z obraza nekako sanjarstvo, pomešano z začudenjem, nemirom in nekakšno radostjo, čuden videz, ki se nisem spominjal, da bi ga bil že kdaj opazil pri njej. In tako je nisem več razumel... Nič več nisem mogel uganiti...

Ko je bila ura deset, je zvonček zacingljala. Zakonska sta prihajala. Do poslednje minute sem se nadejal, da bosta zbegnila.

«Smola!» sem momljal med zobmi, videč skozi okno, kako se bliža dvojica, ki ji je bila šla Ivona odpirat vrata z rešetko. «Vrag naj vzame obadva!»

Eno uro sva porabila, da sva jima razkazala hišo, kar je bilo v ostalem za naju prilika, da sva jo še midva sama pobliže spoznala. Pravim midva, čeprav je namreč govorila zgolj Ivona, sem vendar hote ali ne hote prisostvoval ustoličevanju hišnika in kuharice ter sem hodil povsod za njimi. Kajti nikoli nisem smel ostati sam. Moja varovanka je bila enkrat za vselej odločila, da me niti za hip ne bo izpustila iz oči, celo podnevi, celo kadar bova v vili — zlasti tedaj!

Po namestitvi se je izvršila slovesnost navodil. Moja varovanka je dala novi služinčadi vse polno povelj in prepovedi, med drugimi tudi to, da ne sme nikogar spustiti v hišo brez najinega dovoljenja in da mora povedati gosposdu Trévolu, če bi prišel, da sva zdomu.

«Ampak drevi,» je dodala, «ga boste spustili noter, kajti večerjal bo tu...»

In kar na mestu je sestavila jedilnik za večerjo.

X.

Ob enajstih je bilo prekasno, da bi bila odšla zdoma, Ivona je morala še naprej igrati gospodinjo do kosila. A brž ko je bila za mizo,

je silno priganjala postrežbo, da bi bilo prej konec. Očividno je mislila samo še na to, da bi si poveznila klobuk in odhitela proč. Takrat sem zakrivil eno tistih malih hudobnosti, ki so domala edini pripomoček šibkim. Moja lahna okorelost od jutra je bila dodobra izginila. Vendar pa sem se grozovito nakremžil, ko sem vstajal izza mize.

«Kaj pa je?» je zaskrbelo Ivono.

«Bolečina v križcu... Ples mi ni dobro storil... Pa! Saj bo minulo... O jej!»

«Ubogi boter.»

Grozni strah pred novo dirko po Parizu je izginil. Ivona ni več mislila na to, da bi šla zdoma. Ubogi kum je bil meni nič tebi nič nastanjen v najboljšem naslanjaču, kar jih je bilo pri hiši, podloženem z vsemi blazinami iz salona, in služabnik je bil brž odposlan k Chamberretskim vratom, da bi nakupil dnevnikov.

«Kako se počutiš?» me je vprašala Ivona vsako drugo minuto. «Če bi poslala po zdravnika?»

Zatrjeval sem, da gre samo za nekoliko utrujenosti. Odločno sem odklonil zdravnika, sprejel sem pa čašo porta (ko sem se kajpada preveril, da buteljka iz shrambe še ni načeta, kajti ni mi bilo do tega, da bi pokušal ostanke Viktorja, ki je moral imeti kakor njegova boljša polovica zoprno navado, piti kar iz steklenice).

Malo me je bilo sram. Potem pa tudi ne bi bil hotel, da bi si Ivona toliko prizadevala. To dete ne pozna nobene mere. Včeraj sem moral igrati mladeniča, danes pa, ker se pritožujem zaradi neke malenkosti, se vam vznemirja, kakor da mi je umreti...

Ob treh je pozvonilo. Hotel sem vstati, Ivona pa mi je zabranila. Pogledala je skozi šipo izza najinega zastora na spodnji polovici okna.

«Trévol je», je dela. «Pavel mu dopoveduje, da sva šla zdoma.»

Pavel je bil novi komorni strežaj.

Ob štirih nisem imel več srca, da bi še naprej gledal strah uboge dekline. Razen tega sem se naposled jel bati, da bo vendarle prišel zdravnik, kajti podobno je bilo, da bi ona brez moje vednosti mogla poslati ponj. Izjavil sem torej, da mi je bolečina popolnoma prešla in da me miče iti na sprehod.

Ko sem izvršil nekaj manjših naporov, na primer potrkavanje s stopalom in popoln obrat na eni nogi, da bi dokazal svojo čilost in požrtvovalnost, sem o poli petih dobil dovoljenje za izhod. Naposled potolažena ter očarana, da sme iti pod milo nebo, se je srčkana mladica kar razcvetela. Toliko da si je pripela klobuk in si popudrala konec nosu, pa je bila zunaj.

Na Bineaujevem bulvaru se je na nasprotni strani od najinega selskega dvorca šetal brkast možanec. Ni bil niti snočnji sestankar niti oni postopač, ali še sam prav dobro ne

vem, po kateri podrobnosti sva si bila takoj na čistem o njegovem zvanju.

«Spet eden od ne b o d i j i h t r e b a,» se je oglasila Ivona. «Ampak en sam stražar, to je nekam mršavo, če je treba imeti oči na Elze arja Philiberta...»

«Mogoče so še drugi, ki jih ne vidiva», sem omenil.

«Saj res... Sicer pa se po vsem videzu čuječnost okrepi, kadar se zvečeri... Ampak ali ni danes nikogar, ki bi naju zalezoval?»

Videti je bila malone razočarana. Mahnila sva jo proti Parizu. Za nekaj sekund je okrenila glavo in lice se ji je razjasnilo kakor ne hote...

«Sta že tu!» je črhnila.

Godfrey Harrods, stari Američan, je šel za nama na trideset ali štirideset metrov, njegov tovariš Harry Davis — ako jima je bilo res tako ime, o čemer sem pa močno dvomil — je pa vodil velik, nizek in dolg avto, nekaj dirkaški voz z nekoliko sedeži, ki je rohnel od jeze, bi bil človek dejal, ker je moral iti v stop.

«Hočeš, da najameva avtotakso, boter, ali pa hodiš rajši nekoliko peš?» Čutil sem se v resnici čvrst in čil ter mi je bilo ljubše korakati.

«Sicer pa se skoraj ustaviva,» je pridejala Ivona.

«Kje pa?»

«Boš že videl...»

Mimogrede sva v naglici pozdravila Cruchata, ki je stal na svojem običajnem prostoru za svojo pečico. Ker ni nikdar izvedel, da sem prišel na nič, se ni kar nič čudil moji bogati opravi in je brez dvoma domneval, da so morali srebrniki bratranca Plaisancea imeti mnogo mladih. Gledal naju je z nasmehom, ki je hotel biti prijazen, a je bilo v njem več žolča nego prisrčnosti.

«Torej na svidenje, gospod Cruchat...» je dejala Ivona, ki se danes ni utegnila zadrževati.

«Na svidenje», sem rekel tudi jaz. «Upam, da gre kupčija dobro od rok?»

Overnjat je razumel, da si tokrat ne bova kupila kostanja pri njem. Sicer pa se je tega zbal, brž ko je videl, da imava čisto nove rokavice in da mu potakem nisva niti v roke segla. Njegov ponarejeni nasmešek se je umaknil odkritemu izrazu nezadovoljstva.

«Ne, nič kaj prida ne gre,» je odgovoril, «nič prida... Tole preklicano lepo vreme je najslabše za takšno trgovino... Malo mraza bi bilo treba, da bi ljudje čutili potrebo, ogre ti si roke in želodec...»

Mojega bivšega gospodarja sva pustila pri njegovi peči in šla mimo mitnice, kjer je Harry Davis ravno plačeval pristojbino za bencin. Ne da bi se bila ustavila, je Ivona premotrila voz.

«Čeden samodrč,» je rekla. «Če bom kedaj bogata, si omislim takšnega in se naučim vozariti...»

Šla sva naprej svojo pot tja do vhoda v podzemsko železnico ter ondi obstala.

Harrods se je na mah podzival. Davis, ki je bil opravil formalnosti za v Pariz, je sunil v tako zvano pospeševalo in njegov stroj se je pognal naprej in nekoliko zarjovel. Gospodoma po vsem videzu ni bilo do tega, da bi midva izginila po podzemskem stopnišču, ne da bi bil vsaj eden njiju nama za petami.

Ko je bil Harrods samo nekaj metrov daleč in se je voz njegovega druga nanaglomoma ustavil na drugi strani dohodne ulice, se je Ivona zdajci okrenila, stopila naravnost proti staremu Amerikancu ter mu mirno dejala:

«How do You do, Mr. Harrods?»

Možak je ves prevzet ostal nem. Potlej je izpregovoril nekaj po angleško, česar pa jaz na žalost nisem razumel, Ivona pa tudi ne, kajti vse jezikovno znanje moje varovanke ni presegalo nekaterih poklonilnih besedil, izmed katerih je pravkar porabila tisto, ki ga je najbolj znala.

«Stopite no tja doli,» je nadaljevala Ivona. «Se bomo kaj pomenili med štirimi očmi...»

Starina je iznosil še kakih dvanajst besed in, ker se ni ganil z mesta, ga je Ivona brez ovinkov zagrabila za rokav in ga vlekla preko nasipa. Srce mi je tolklo, ko sem stopal za njo, in sem se vpraševal, kakšna nakana pač roji moji varovanki po možganih. Dospevši pred avto, s katerega je stopil Harry Davis, ko smo se mu bližali, je Ivona velela mladeniču:

«Pridite tudi vi!»

Kavarna je stala pred nami. Tja je potegnila Harrodsa, ki se ni branil, ga potisnila za mizo in ga šele tedaj izpustila. Potem je sedla na stolicu. Harrods se je usedel na žametno klop, kamor je prisedel tudi Davis, jaz pa sem se nastanil poleg svoje varovanke. Amerikanca sta sedela nama nasproti. Bila sta okamenela od presenečenja, to se je videlo, čeprav sta se napenjala, da bi se kakor vselej kazala brezčutna. Natakara je pristopil.

«Čaše piva!» je odločno ukazala Ivona.

Molk je vladal, medtem ko je natakara polnil kozarce ob točiču. Harrods je iz navade ali pa zato, da bi se obvladal, potegnil iz žepa zavojček «chewing-guma» in vtaknil eno škrlico v usta. Ivona je iztegnila dlan. Starina, ki se je še vedno boril, da bi ohranil svojo ravnodušnost, je pomolil zavojček moji varovanki. Ta je tudi dala ploščico med zobe in menda skoro do kraja izpraznila svojo vrečo angleščine, rekoč:

«Thank you.»

Zatem je pričela žvečiti kavčukasti, malce odišavljeni košček, ki jo je spominjal njene srečne mladosti v Courbevoii...

Ko je bilo pivo na mizi, se je Ivona s komolci naslonila na marmornato ploščo in pričela polglasno:

«In sedaj, gospoda, poslušajta nekoliko... Polastiti se hočeta botra, da bi mogla zahtevati odškodnino, to je dognano... To je igračkanje, ki se, kakor se zdi, precej pogostoma uganja v vaši lepi deželi... Ampak čemu se spravljata rajši na Elzearja Philiberta nego na Pierponta Morgana ali Jamesa Vanderbilta? To bi jaz rada vedela...»

Amerikanca, vsa okorela na moleskinasti klopi, sta zrla v mladenko in gubančila čelo: brez dvombe sta skušala pojmiti, kar je pripovedovala. Nato sta zmajala z glavo...

«Jaz nič govorite francoski... je spravil mlajši s težavo iz sebe.

Potem sta moža obrnila vame svoje oči. Pod tem dvojnimi pogledom sem se dobro ovladal ali vsaj poskušal. Zverinam ne smeš pokazati, da se jih bojiš. Sicer pa me na zadnje še ni bilo toliko strah... Bili smo v kavarni Villiersove avenije. Odzunaj je solnce, ki še ni bilo zdrknilo za neuillyski park, zlatilo stranski hodnik. Videl sem dobro znano ustje metro politške železnice, ki je gohtalo ljudske množice. To ni bil gozd v Kloudiku, koder sem snoči begal po snegu pred tema dvema sirovezema, ki sta me lovila...

«Hallo!» se je oglasil Harrods.

Jaz sem kar naprej molčal. Angleški ne znam. Sicer kaj pa naj bi bil i v francoščini povedal?

Staremu Američanu je bilo z obraza čitati, da čaka neke besede, a ko je videl, da sem tiho, je pričel brbrati hohnjave stavke. Žvečilno guro si je bil vzel iz ust in jo prilepil na marmorno mizo. Med govorjenjem mu je glas postajal pomalem ostrejši. Razumel nisem niti najmanjše besedice, ali imel sem dojem, da sem bil pošteno zmerjan; ta vtisk pa se je v kratkem izpremenil v gotovost, ko so se med krotovičnico, name naperjeno, jeli oglašati rezki in robati izrazi... Ti mi namreč niso bili neznani, saj sem jih tisoč in tisočkrat čul na parniku «Sea-Gullu», kjer ni živ krst nikdar odprl ust, ne da bi bil strašansko preklinjal ali sprožil v koga žaljive vzdevke.

Ivona je zvesto vlekla na uho, skušala uganiti ter upala razbrati mimogrede kako besedo svojega slovarčka iz asmièreskega zavoda.

«Damn you!» je ponavljal Harrods. «Damn you!»

Pa še teh rečenic, ki se tako pogosto rabijo v anglosaških krajih, ubogo dekle ni razumelo.

Meni seveda ni bilo preveč pogodu, da se je takisto obrezal obme, in sem poslednjič odgovoril na psovke, s katerimi me je pital (piva se nisem omrsil, ker me je v goltancu nekaj tiščalo), s prezirljivim pogledom; tega pa mi je bilo pri tej priči žal, kajti Američan je bil zbog tega videti razljučen. Njegova zaveda ga

je docela zapustila. Črne oči so se mu zasvetile in kljukasti nos se mu je nagubal.

«You... you...»

Skoro jecljaj je. Nenadoma je naglo sprožil proti meni pretečo dlan... Niti odmekniti se nisem utegnil, ko je že Ivona s podstavkom krepko krcnila po debelih prstih s četveroglatimi konci...

«Damn!»

Američan se je jadrno zavihtel navzdol in skril roke pod mizo, kjer se je čulo, kako si mane boleče prste. Davis, ki je bil ohranil svojo hladnokrvnost, mu je privoščil nekaj besed s takim poudarkom, s kakršnim se izreka ukor.

«Zdi se mi,» je dejala Ivona, «da za tačas lahko ostanemo pri tem... Gospoda, žal mi je, ampak jaz ne govorite angleški... Natakari!»

Odpirala je svojo torbico.

«No!» je črknil Davis tako na kratko, kakor je kratka beseda.

Položil je bankovec za pet frankov v roke natakariju, ki je prišel, in smo vstali vsi štirje, pustivši polne kozarce.

Ljudje so nas gledali.

Zunaj na cesti je moja varovanka možakoma nalahno z glavo pokimala, mlajši je na to odgovoril s tem, da se je odkril, tovariš pa ga je zastran tega nahrupil:

«You damned fool...»

To pomeni: ti preklemani norec, ali še kaj hujšega... Ta spotikljivi izraz mi je bil prav tako znan kakor vsi drugi taistega okusa. Da, prav zares, bil sem v dobri šoli med moštvom «Morskega galeba». Bil sem, menda sem že povedal, nekašna papiga teh vrlih gusarjev in sem imel tako grd jezik kot prosluli Gressetov Vert-Vert*.

«Condorcetova ulica, 50», je velela.

In zdrčali smo, za nami pa dirkalni avto, kamor je bil skočil Harrods, videč, da sva midva sedla v voz. Za našim ponižnim vozičkom sva slišala grozeče bobnenje sirovega stroja.

«Grevia k Trévolu?» sem vprašal.

«Da... Upam, da nama bo mogel služiti kot tolmač... Upam, a prepričana nisem...»

Tudi jaz nisem bil prepričan o tem. Pred nekaj dnevi, še celo predčerašnjim, sem bil trdno uverjen, da romanopisec govori angleški kakor prvi minister Velike Britanije ali predsednik Združenih držav, tako zelo so vse njegove osebe, kar jih je bilo anglosaksonskih, obujale dojem, da so se rodile po tistih deželah onkraj Rokava oziroma onstran Atlantika, ki jih blesteči književnik opisuje tako, kakor bi bil sam ondod prebil vse svoje živ-

* «Zelenko», šaljiva pesnitev v 4 delih, kjer jezuit Gresset na duhovit način opeva zgodbe samostanske papige v Neversu (1733). Zbog zbadljivega eposa se je avtor sprl z jezuiti. (Op. prev.)

ljenje... Ali pomalem sem počel dvomiti in Ivona tudi.

«Ampak,» sem se zopet oglašil, «čemu pa ti je toliko do tega, da bi se pomenila s tema krstoma?»

«I, da bi zvedela, s kom imava opravka...»

«Meniš, da bosta povedala?»

«Tudi če se lažeta, se bo nazadnje nekaj dognalo, ako jima dobro pretipaš žilo... Takole popolnoma v temi pač ne moreva ostati... Saj prav nič ne veva...»

«Prav nič?» sem dejal. «Nikakor ne! Neznano nama ni, da sta to rokomalha na debelo, kakšen Palmer in Burley, ki delujeta na veliko, z večjo vsoto denarja in z večjo drznostjo ter si plačujeta pomoč prvih agentur zasebnega redarstva, prosim!»

«Rokomalha?» je rekla Ivona. «Mogoče.»

«Kako? Mogoče?» sem ugovarjal. «Potemtakem, ako sta to poštenjaka, sem pa jaz lopov?»

Moja varovanka se je zasmejala.

«Izvrstno, botrček! Tako imenitno si zlezel v kožo svoje osebe, da se istinito šteješ za Elzearja Philiberta... Ampak to nisi... Matija Bernard si, 'Živa blagajna', in najboljši med ljudmi... Medtem ko Elzear Philibert...»

«Meniš, da me je nalagal? Misliš, da je v tej zadevi on rokovanjač?»

«Nič ne mislim... Resnice iščem, to je vse... In ne morem si kaj, da se mi ne bi čudno zdelo, zakaj ni Elzear Philibert, ki sta ga morala njegova protivnika zasledovati od blizu kakor naju... ki sta mu prejkone sedela za sosedno mizo ali celo za njegovo lastno, zakaj jima ni poslal kratko in malo kakega policijskega stražnika za vrat, ako sta razbojnika...»

«Razložil mi je, da uradna policija...»

«Že prav, vem...» je segla Ivona v besedo. «Vanjo nima zaupanja... Agencije zasebnega redarstva so očitno boljše z nekih vidikov in v posebnih primerih... Tega ne tajim... Ampak tedaj bi ju bil moral dati prijeti po kakem detektivu svoje agencije, ako bi tako bolje kazalo, pa bi ju bil pozneje izročil roki redne gosposke... Če pa jih ne zasači, ko bi bilo vendar to tako lahko, mi boš priznala, da je nekam sumljivo...»

«Že,» sem se odrezal, «ampak na drugi strani, če sem jaz malopridnež, zakaj pa se ne lotijo mene, a? Poprejle v kavarni bi me bila samo zgrabila in me odvedla k najbližjemu redarju... Ta bi nas bil vse spremil v stražnico in tolmač bi bil razčistil vso zadevo... Čemu se zadovoljujeta s tem, da imata pazko name? To je tudi sumljivo!»

«Seveda! Docela v nejasnem sva, kakor sem povedala... Bova videla, kaj se bo izkazalo iz resnega pomenka... Pozna se jima, da si ničesar bolj ne želita, kakor da bi se pomenili... To je že nekaj... Razumel nisi nič, jeli, kar je pripovedoval starec?»

«Nekaj besedi... posebno psovke...»

«Kako! psovke? Menda ni tebe zmerjal, ka-li?»

«Zdi se mi, da me je...»

Ivono je oblila škrlatna rdečica, kar je pri njej znak silne jeze.

«Žalil te je?»

«Elzearja Philiberta je žalil... Zdaj si pa ti pozabila, da nisem Elzear Philibert...»

«Nič ne de... Ne trpim, da bi ti kdo trobil neslanosti, pa čeprav te ima za nekega drugega... Naj mu pride še kdaj na pamet, da bi te vnovič sramotil!... Samo meni boš povedal...»

Obljubil sem si, da tega ne storim, ako bi se stvar ponovila, in da bi uravnal misli svoje drage malčice v drugo smer, sem nadaljeval:

«Razumel sem tudi nekaj drugih besedi tu pa tam, ampak ne bog ve koliko... dve ali tri...»

«Katere pa?»

«Besede, ki jih je večkrat ponovil... Tolikokrat, da sem si jih nazadnje zapomnil, in zdeva se mi, da poznam njih pomen: Gold mine... lost cabin... speak in Kill you...»

«Res, spominjam se, da je dejal tako... Speak, to pomeni govoriti... Kaj pa drugo? Gold se pravi zlato... Ampak gold mine?»

«I, no, gold mine, to je zlati rudnik!»

«Ah, saj res! Prav imaš. Kaj pa lost cabin?»

«Lost znači izgubljen... Lost cabin... izgubljena izbica ali kabina...»

«Kabine človek ne izgubi, pa tudi izbice ne», je opomnila Ivona.

«Ne... Lost cabin... Ne vidim, kaj naj bi to pač pomenilo... Kill you pa se reče 'vas ubiti'... O tem ni dvoma...»

«Pa saj si imenitno podkovan v angleščini», se je zadivila Ivona. «Ampak,» je nadaljevala s spremenjenim glasom, «ali ti je mogoče pretil, da te ubije, ta stari divjak? Samo poskusi naj se te dotekni! To bi rada videla! Prvič, ko iztegne proti tebi svojo debelo šapo, ga kresnem, ali ne s krožničkom...»

Nato je moja varovanka utihnila, modri pogled se ji je zelo zresnil in se ustavil na čreveljčkih, ki jih je naslanjala na sklopni sedež. Globoko je razmišljala. Sprehod je kazal, da bo manj vihrav od včerajšnjega. Meni je bilo to dokaj po volji.

Sedaj smo brzeli po Clichyskem bulvaru. Skoraj smo zavili okoli Mučeniške ulice in malone takoj okrog Condorcetove, vsak ovisnek pa smo napravili kaj naglo. Najin šofer je dobro vozil. Izza Pigallovega trga se ni več čulo rohnenje ameriškega stroja. Gneča voz ali stražnikova bela palica ga je bila nedvomno zaustavila. Ta molk velikega motorja je zmotil Ivono v njenem razglabljanju in, ko nam je bilo kreniti v Condorcetovo ulico, se je sklo-

Od
1.
avgusta

znatno znižane cene za

Ovomaltine

velika škatla Din 56.—
srednja škatla " 32.—
mala škatla " 16.—

Zaloga energije.

Dostikrat opešajo sile zaradi prevelikega napora celo pri ljudeh, ki normalno dosti prenesejo. To se lahko pripeti vsakomur, ki nima dovolj velike zaloge energije, torej tudi Vam. Škodljivo je, če potem poživljate svoje živce z različnimi razdražljivimi pomočki, marveč bi morali stremeti za tem, da se organizem okrepi in da se naberejo nove rezervne telesne sile.

OVOMALTINE

je naravna okrepčujoča hrana, ki ima v sebi vse najkoristnejše sestavine, ki so v jajcih, mleku, sladu in kakavu. Redna uporaba Ovomaltine ustvarja energijo, vztrajnost, mirne živce in omogoča, da lahko brez vsake škode prenesete tudi največje napore. Kdor si hoče okrepiti svojo sposobnost in voljo za delo, mora vzeti vsak dan za zajtrk skodelico okusne Ovomaltine.

Dobiva se povsod.

Sklicujte se na ta list in zahtevajte brezplačen vzorec pri

Dr. A. Wanderer, d. d., Zagreb.

nila k vratcem baš o pravem času, da je videla, kako lomasti jeklena zver od Clichyskega bulvarda. Dohitela nas je v nekaj skokih. Jaz sem bil pritisnil k drugim durcam in tudi zapazil okrete, ki bi bili celo delali čast avtomobilskim prvakom, kakršne je Trévol toli sijajno orisal. Še jaz, ki se nič ne razumem v takih stvareh in ki mi je zanje mar kakor za lanski sneg, sem sprevidel, da se je nenavadni napor obnesel. Pričakoval sem, da bo Ivona vzklikala od občudovanja, ali v moje veliko presenečenje ni rekla ne bev ne mev.

V naslednjem trenutku sta se oba voza ustavila pred poslopjem, kjer je bival Trévol.

«Imenitno!» se je oglasila Ivona, ko sta Američana prevzela stražo pod stopniščem, po katerem sva šla midva v peto nadstropje. «Semkaj se vrneva po njiju... če je g. Trévol doma... in če nam more biti za tolmača!»

Trévol je bil doma. Sprejel naju je v svoji srčkani delovni čumnati, kamor sem bil že prišel, da bi mu izročil prepise iz Rikardove tvrdke, a ki je Ivona še ni poznala. Izvrstni dečko je bil tolikanj ginjen, da se mu je kar jezik zapletal.

«Vi... Vi... Tu...» je ponavljal.

Najrajši bi naju bil posadil po vseh naslajnajših obenem.

«Pravkar sem bil pri vas», je rekel. «Pa ste bili malo poprej odšli zdoma...»

«Ah! Kako nama je žal...», je storila moja varovanka, ki je, kakor se spominjate, hladnokrvno gledala izza zagrinjala, kako je Pavel izvedel njeno naročilo. «Pa saj menda nama niste hoteli nič posebnega povedati?»

«Ne... Želel sem se samo preveriti, da...»

«Prav!» je prestrigla Ivona besedo. «Najin poset pa ima bolj določen namen... prositi vas usluge...»

«Oh, kako me veseli! Če bo le v mojih močeh...»

«Hvala naprej!» je rekla Ivona. «Stvar je taka...»

Najprej je prav naglo, v nekaj stavkih, obrazilo, kako preže na naju, samo na lahno omenivši včerajšnje dogodivščine, a podrobneje se je zadržala pri brezuspešnem poskusu, da bi se porazgovorili v kavarni Villierskega dohodišča. Trévol je zevaje poslušal. Ko je izvedel, da sta zadevna moža na straži pred stopnicami njegove lastne hiše, je šinil pokonci. Potlej pa, videč, kake uslužnosti pričakujeva od njega, je bil ves poparjen...

«To je smola», je mrmral.

«Mogoče ne znate angleški», je dejala Ivona.

«Ne...», je dahnil ubogi dečko.

Ivona se je ozrla vame: «Vidiš, so pravile njene oči. Nato se je nasmehnila. Tokrat razočaranje skoro ni bilo pravo. Že prej se nisva zanašala.

«Ne obupujte zastran tega, gospod Trévol», je ljubko dostavila. «V resnici ni vredno. Po-

iščeva si drugega razlagatelja, pa bo... Obrnila sva se najprej do vas, ker sva mislila... Saj razumete?... Ker je skoro enoliko Angležev in Američanov kakor Francozov v vaših romanih... ki se vršé tako pogostoma na Angleškem in v Združenih državah kakor pri nas...»

«Seve, seve,» je pritrdil Trévol, «ampak to nič ne pomeni... Glejte! Kadar potrebujem kaj angleških besed — tedaj pa tedaj so potrebne v ustih oseb, ki jim je to materin jezik — tule jih najdem...»

In s pisalnice, nakopičene z zbirkami spisov, korekturami, pisanimi in tipkanimi stranmi in kjer sta se lesketali stekli naočnikov, ki jih je natikal med delom, je vzel žolto knjižico žepne oblike ter čital: *F r a n c o s k i p o t o v a l e c v L o n d o n u*.

«To mi je silno pripravno za to, kolikor jaz potrebujem», je pridejal. «Naslov dela je sicer malce varljiv. Vi bi si utegnili misliti, da si boste s to priročno knjigo lahko pomagali iz zadrege onkraj morske ožine. Kaj še! Jaz sem jo vzel s seboj, ko sem šel pred dvema letoma za tri dni tja — tako daleč in tako dolgo še nisem nikoli potoval — pa se mi ni posrečilo, da bi bil razumel vsaj en sam stavek, kar sem jih čital tu notri... Njih figurirana izreka je prazno slepilo... Niti koščka kruha si nisem znal prositi... Da nisem hodil jest v male gostilne francoskega okraja, bi bil od gladu poginil...»

«Ivona se je iskreno zasmejala.

«Pa vaši popisi, kako si pomagate pri teh, ker pač ne potujete?» je vprašala.

«Romanopisec je na široko zamahnil proti policam knjig, ki so tekale ob štirih zidovih izbice.

«Bogme,» sem pripomnil, «čemu bi človek najemal parnik, ko je treba samo roko iztegniti...»

«Jelite?» je rekel Trévol. «In pomislite, da mi vselej ni treba niti iztegniti roke... Nekateri dežele poznam danes že na pamet, ker sem tolikokrat segal po svojih knjižurah zastran te ali one podrobnosti...» (Nadaljevanje prih.)

DRAGO GORUP & Co.

L J U B L J A N A

Miklošičeva cesta 14

KONFEKCIJA

IZDELOVANJE

P R O D A J A

Nikakih skrbi ni več v jeseni

odkar ve vsaka pametna gospodinja, da se sadežni madeži dajo lahko in sigurno oprati. – To omogoča edino SCHICHTOV

RADION ki varuje perilo.

PRAKTIČNI NASVETI

Ukuhano sadje brez sladkorja.

Iz marelic in breskev poberi koščice, češnje, višnje in olupljene razpolovljene hruške pa samo operi in obriši. Zloži vsako vrsto zase, lahko pa tudi lepo pomešane, v kozarce in natresi po vrhu **dr. Oetkerjevega praška za ukuhavanje sadja** (eno nožno konico na kozarec, ki drži 1 kg), ki si ga poprej v rumu ali pa v konjaku raztopila, nakar kozarce trdno zaveži in jih kuhaj 15 do 20 minut, kakor je že sadje trdo, v sopari.

Takšno sadje je kakor sveže, ker ni sladkorja, ki vzame sadju aromo. Sladkaj ga šele takrat, ko ga rabiš.

Mezga iz breskev

Olupi zrele breskve in poberi iz njih kosti. Potem jih deni v kozico in jih kuhaj na precej zmernem ognju četrto ure pa neprestano mešaj. Nato deni na vsak kilogram pol kilograma dobro stolčenega sladkorja in kuhaj vse skupaj še pet do deset minut, nakar primešaj na vsak kilogram mezge eno nožno konico v rumu raztopljenega **dr. Oetkerjevega praška za ukuhavanje sadja**, deni mezgo, dokler je še vroča, v kozarce in jih zapri šele potem, ko se popolnoma shlade.

Brusnice.

Brusnice dobro preberi in jih stresi v polno skledo vode, da ostane, kar je še lističev in druge nesnage, na vrhu, da se lahko pobere. Nato jih pretresi v kozico in deni na vsakih 5 kg brusnic 2 do 2½ kg sladkorja, pol litra rdečega vina in košček sladke skorjice (ci meta). Zdaj jih pusti, da ob kraju ognjišča počasi vro, in kozico samo tampatam potresi, ne da bi mešala. Ko nekolikokrat prevro, od vzemi nekoliko soka, stresi vanj malo **dr. Oetkerjevega praška za ukuhavanje sadja** (na vsakih 5 kg brusnic eno kavno žličko praška), izlij to zmes v brusnice, jih še enkrat prevri in napolni z njimi kozarce.

Brusnic, kar jih ostane na dnu, t. j. kar je sirovih, ne devaj med ukuhano sadje, ampak jih skuhaj posebej in takoj porabi.

Kisle gobice.

Majhne gobice polij z vrelo vodo in jih pusti pokrite nekaj minut. Že prej pa skuhaj kis z vodo, vloži vanj gobice, da se malo napoje, nakar jih deni v kozarce. Hkrati skuhaj še posebej kis z **dr. Oetkerjevim praškom za ukuhavanje sadja** (na kozarec, ki drži 1 l, eno nožno konico praška), potem ga pa izlij na gobice in potresi nanje še malo tega praška. Ko se shlade, se kozarci trdno zavežejo in postavijo na hladno.

Gobe v konservi.

Majhne trde gobe otrebi, posoli in duši v lastnem soku do polovice. Deni nato gobe v kozarce, sok pa prevri z **dr. Oetkerjevim praškom za ukuhavanje sadja** (na kozarec, ki drži 1 l, eno nožno konico praška) in ga izlij na gobe. Na vrh potresi še malo tega praška, zaveži trdno kozarce in jih kuhaj četrto ure v sopari. Shladi jih v vodi in shrani na hladnem kraju.

Beluši v sopari.

Beluše ostrgaj (olupi tenko kožico), jih obreži, da so vsi enako dolgi in deni v visok lonec. V lonec nalij od strani vroče slane vode, ga pokrij in pusti, da pol ure tako stoji. Medtem skuhaj sveže slane vode z **dr. Oetkerjevim praškom za ukuhavanje sadja** (na 1 l slane vode eno nožno konico praška), deni beluše v visoke kozarce tako, da bodo z glavami stali pokonci, in nalij nanje še enkrat slane vode, ki mora segati čez beluše. Kozarce dobro zaveži in jih kuhaj četrto ure v sopari, potem jih pa pusti v loncu, da se shlade.

Pomarančna mezga z jabolki.

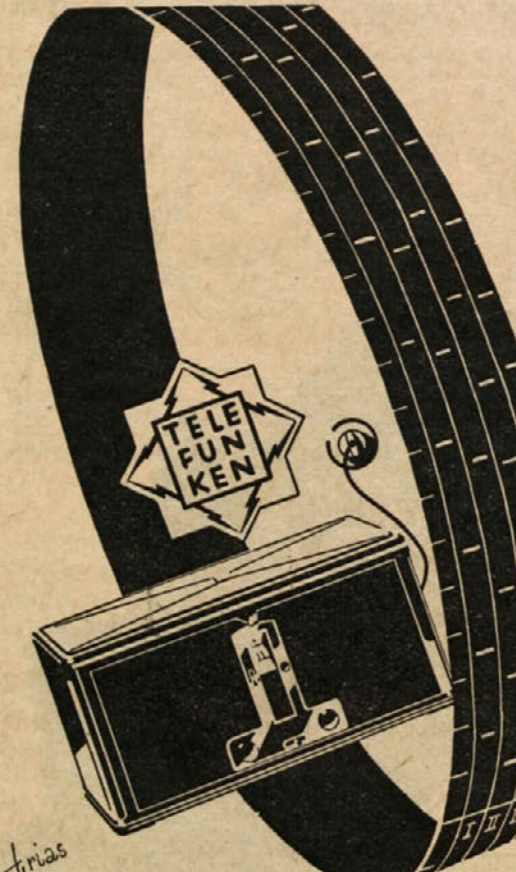
Če imaš dosti jabolk, si napravi tole mezgo: vzemi 15 pomaranč, 15 srednje velikih jabolk, 1 kg sladkorja in 1 l vode. Olupi polovico pomaranč in skuhaj olupke v mehko, nakar jih zreži na kratke rezance. Ostale pomaranče pa zreži z olupki vred na drobne koščke in poberi iz njih pečke. Nato olupki tudi jabolka, otrebi duše, jabolka pa zreži na koščke. Skuhaj sladkor z vodo, stresi vanj pomaranče, kuhane olupke in jabolka pa kuhaj vse skupaj vsaj 40 minut, dokler se ne naredi gosta, enakomerna gmota, ki se lahko tudi pretlači, če se hoče. Nato se doda na vsak liter še ena kavna žlička **dr. Oetkerjevega praška za ukuhavanje sadja**.

Zdrobov narastek.

Potrebščine: ¾ l mleka, 10 dg zdroba, 6 dg sirovega masla, 3 jajca, 10 dg sladkorja, 3 dg belih zmletih mandljev, ena nožna konica **dr. Oetkerjevega pecilnega praška**, nekoliko limonovih olupkov in soli.

Priprava: Zavri mleko, usiplji vanje zdrob in mešaj tako dolgo, da se zgosti, nakar pusti, da se ohladi. Medtem speni sirovo maslo in dodaj jajca, sladkor, pecilni prašek in vse druge potrebščine.

**RADIO
IZPOPOLNJEN!
TELEFUNKEN 40**
SPREJEM EVROPE Z VOLILCEM POSTAJ
NOBENEGA ISKANJA
SAMO ŠE NASTAVITI
BREZ VISOKE ANTENE
ZAHTEVAJTE TAKOJ
BREZPLAČNO VELEZANIMIVO BROŠURO!

TELEFUNKEN
NAJSTAREJŠA IZKUSTVA — NAJMODERNEJŠA KONSTRUKCIJA
PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE
NA JUGOSLAVENSKO SIEMENS, LJUBLJANA
POŠLJITE MI BREZPLAČNO BROŠURO ZA TELEFUNKEN 40

IME: NASLOV:

Meh za smeh

Gotovo znamenje.

— Fifi je stisnil rep med noge — moja stara mora biti nekje blizu.

Obilno nadomestilo.

Gospodična je iskala stanovanje.

— Prav, draga gospa, ali je pa soba, ki jo oddajate, na prisojni strani, zakaj če ni solca, je ne maram.

— Ni sicer na prisojni strani, je odgovorila gospodinja, zato pa stanuje vis-à-vis lep mlad študent.

Skromnost.

Gospod (novi služkinji): «Upam, da boste zadovoljni pri nas. Jaz nimam prevelikih zahtev.»

Služkinja: «O tem sem se malo prej pričala. Videla sem vašo gospo...»

— Lizika, ali hočeš, da se greva igrat ata in mamo?

— Hočem. Ampak mi moraš takoj dati tistih deset dinarjev, ki si jih dobil od strica. Potrebujem jih za — hišne potrebe.

Prijatelj (tiho med obedom): «Kako si mogel vendar vzeti ta kolovrat? Grbo ima in grda je kakor smrtni greh!»

On: «Lahko brez skrbi na glas govoriš! Saj je tudi gluha...»

V nekem dekliškem zavodu so priredili natečaj v risanju. Za nalogo so dobile gojenke: «Kaj bi hotela biti.»

Čez eno uro so že vse gojenke izročile svoje risbe, samo ena je ostala sklonjena nad papirjem, na katerem ni bilo še nobene poteze.

— No, kaj je s teboj? je vprašala strogo gospa ravnateljica.

— Jaz bi hotela, da se omožim, pa ne vem, kako bi to narisala...

— Oj, draga moja, ko bi ti vedela, kako te ljubim! Ali ko bi kdaj zapazil, da me varaš...

— Bodi brez skrbi, dragi! Tega ne boš ti nikdar zapazil!

— Po obedu me vselej premaga spanec. Kako bi to odpravil, gospod doktor?

— Ne obedujte nikdar!

Med prijateljicami.

— Torej draga, ti si se odločila, da vzameš svojega Stanka. Prav žal mi je res, da ga še ne poznam. Kakšen človek pa je on, s čim se ukvarja?

— Ah, Stanko! To ti je najplemenitejši, najpoštenejši in najidealnejši človek na svetu!

— Sirotka moja, potem boš pa poleg njega umrla od gladi.

Zato!

— Papa, zakaj pa ženske niso vojaki?

— Zato, ker se mora pri vojaki ubogati.

V razgovoru.

— S poštenim in vestnim delom in z varčnostjo se lahko vse doseže. Vidite, jaz sem prišel v to naše mesto pred 40 leti v raztrgani suknji, pa sem danes bogat.

— Kaj bo to! Jaz sem pa prišel popolnoma nag, pa sem postal takoj bogat.

— Kako to?

— Jaz sem se tukaj rodil, a moj oče je bil graščak...

OB VSAKI PRILIKI SE SPOMNITE,

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša **posredovalnica za službe** vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za vse drugo

V teku **enega** leta je bilo po „Jutrovih“ „Malih oglasih“ uspešno posredovano v nad **40.000 primerih**

Ugodnosti posredovanja po „Malih oglasih“ se more z lahkoto poslužiti **vsakdo**. Treba je le svojo željo sporočiti na naslov: **Oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 4**. Pri naročilu je pristojbino poslati v znamkah ali v denarju na prej, za vsako besedo 50 par. Za oglase trgovskega značaja, dopisovanje in ženitve se računa od vsake besede 1 Din

NE POZABITE!

ZADRUŽNA BANKA v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 13

v lastnem domu — vokal Pražakove ulice in Miklošičeve ceste

sprejema hranilne vloge in jih ugodno obrestuje,

izvršuje vse denarne posle,

daje posojila,

pošilja denar v inozemstvo,

prodaja in nakupuje devize, valute, efekte;

ima zelo ugodne zveze z Ameriko.

Priporoča se za vse gospodarske transakcije.

Izpremenjeno mišljenje.

Prva prijateljica: «Povej mi, kako ti kaj ugaja tistile gospod tam, ki sedi pri oknu?»

Druga prijateljica: «Ah, kako ima neumen in blaziran obraz.»

Gost pri oknu: «Natakar, prosim vas, menjajte mi tisočak!»

Prva prijateljica: «Meni se pa ne zdi prav nič na pačen.»

Druga prijateljica: «O, kaj pa, prav praviš, nisem ga od kraja dobro pogledala. In še kako je interesanten!»

Metulj in ženska.

Kakšna je razlika med metuljem in žensko?

Nobene ni. Samo da gre njun razvoj v obratni smeri. Pri metulju: gosnica, potem buba in nazadnje metulj. Pri ženski je nasprotno: Deklica je metulj, zaročenka buba, a žena — gosnica.

Ponoči hoče mir.

Žena (se ponoči prebudi): «Joj, slabo mi je, oh Bog se usmili... Ali slišiš, Anton... joj, prižgi svečo, umrla bom...»

Mož (se obrne na drugo stran): «Vidiš, kakšna si, še spati mi ne daš. Zdaj hočeš kar naenkrat svečo, kakor da bi ne mogla umreti brez sveče.»

Zmešnjava.

— Pomisli, k meni je pa nocoj nekdo vlomil.

— Ali je kaj odnesel?

— Odnesel? Bome, dobro je naletel. Moja žena je namreč mislila, da se jaz vračam s kroka...

V XX. stoletju.

— Kajne, vaš mož je umrl naravne smrti?

— Je, povozil ga je avtomobil.

Intimno.

— Ti si znan z onole gospo tam za sosedno mizo?

— Sem.

— Koliko pa ima let?

— Predlansko leto jih je imela 38, letos 37, a danes leto jih bo imela 36.

Ampak ne sme povedati mami.

— Papa, kaj pa je to samec?

— Sinko moj, to je človek, ki je vsega zavidevanja vreden... Samo nikar ne povej mami, da sem ti jaz to rekel.

Ženske.

— Nedavno ste mi rekli, da boste priredili svoji ženi temeljito predavanje o varčnosti. Ali ste to storili?

— Seveda sem!

— Ali je kaj pomagalo?

— Kajpak da je! Zdaj ne kadim več!

Kako se človek odkriža dolgov.

— Kaj, ali je res, da si se že tretjič oženil?

— Res. Zdaj sem se navsezadnje vendarle rešil vseh svojih dolgov!

*

— Očka, povej mi, zakaj je dragi Bog šele proti koncu ustvarjanja ustvaril žensko?

— Ker bi mu bila sicer povsod ugovarjala!

*

«Vidiš, moja mlada ženica, midva sva neenaka zakonska dvojica; samo do verižice mi segaš.»

«Nič ne de, preljubi! Kjer mene glava boli, bo pa tebe trebuh.»